

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050. — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENEK

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Ž nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
ponedeljka in dneva po prazniku

Alfonz XIII. zapustil Španijo

Ganljivi prizori ob slovesu — Kraljeva družina odpotovala v Anglijo — Nova vlada izdala splošno amnestijo

Kraljeva družina zapušača Španijo

Madrid, 15. apr. AA. Agencija Fabra javlja, da je kralj Alfonz zapustil Madrid ob 21 in odpotoval proti meji. Španija je proglašena za republiko.

London, 15. apr. AA. Reuter poroča iz Madrida, da je kralj Alfonz v spremstvu infanta Alfonza in vojvode Mirande prispel v Cartagena davi ob 4, kjer se je takoj vkrcal na križarko »Principe Alfonso«.

London, 15. apr. AA. Reuter poroča iz Madrida, da je španska kraljica z otroci odpotovala v Irum, mesto na francosko-španski meji.

Madrid, 15. aprila. KK. Ob 4 zjutraj je kralj Alfonz dospel v Cartagena in se vkrcal na križarko »Principe Alfonso«. Kraljeva družina pa se je dopoldne odpeljala v Irum ob špansko-francoski meji. Zapustil je prestol samo zato, da prepreči državljansko vojno. Če se bo novi režim konsolidiral, bi zapadle pravice kralja in dinastije, v nasprotnem primeru pa Španija lahko še dalje računa nanj.

Pariz, 15. apr. AA. Havas poroča iz Madrida: Z brzolovkom ob 20.25 je davi prispelo iz Madrida v smeri proti Handaji več oseb španske kraljevske rodbine. Španska kraljica se je v avtomobilu odpeljala v Escorial, odkoder je vstopila v vlak na neki majhni postaji, hoteč se tako ogniti manifestacijam.

Pariz, 15. apr. AA. Poročajo iz Madrida: Slovo na postaji blizu Escoriala je bilo pretresljivo. Člani španske kraljevske rodbine so se pripeljali tja, kaj v ekspresnem vlaku in z njimi mnogo španskih monarhistov, ki ostanejo še dalje na Špankem. Posebno pretresljivo je bilo, ko so španskega prestolonaslednika princa Asturskega v nosilnici odnesli v vlak. V trenutku, ko je vlak odpeljal, so monarhisti jeli vzklikati: Živel kralj!

Kralj Alfonz jemlje slovo

Madrid, 15. aprila. Ž. Včeraj ob 8 je bila v dvoru obdržana posebna seja vlade. Tej seji je predsedoval kralj Alfonz in razrešil ministre svoje dolžnosti. Po seji je vse ministre objel in jih poljubil. Trdi se, da je bilo slovo kralja z ministri zelo ganljivo. Kralj je ministrom govoril in med drugim rekel: Smatram, da sem vestno služil svojemu narodu. To je bil vsaj vedno moj namen. V tem trenutku se čutim bolj kot kdaj prej Španca. Kralj Alfonz je nato odšel v stransko dvorano, kjer se je tudi oprostil z grandi in dvorskimi da, mami. Slovo je bilo zelo ganljivo. Pri odhodu kralja z dvora mu je bivši predsednik vlade Sanchez Guerra rekel, da on klub proglasitve republike ostane še znanprej monarhist. Grof Romanones je izjavil, da je kralj pred odhodom iz Španije dal tekst manifesta, v katerem se poslavlja ob španskega naroda in mu želi vsa sreča in napredek.

Okoli 9 se je govorilo, da je kralj odpotoval proti francoski meji. Medtem je govoril Zamora. Rekel je, da je kralj odpotoval v Kartageno, odkoder bo odšel s parobrodom v Anglijo. Kralj in ostali člani kraljeve rodbine potujejo danes preko Bordeauxa v Pariz. Kralj je odšel takoj, ko je vzel slovo skozi stranska vrata, sedel v svoj avto in se odpeljal.

Monarhistični listi obsirno opisujejo prizore poslovitve v kraljevem gradu, ki so seveda na vse prisotne napravili velik vtis. Kralj je priporočal mir, red in pamet. Z vzklikom: »Živela Španija!« je stopil v avtomobil mornariškega ministra, v katerem se je potem sam odpeljal ponoči v Cartagena. Spremljala sta ga v drugem vozu njegov dvorni maršal in mornariški minister. Ko se je vozil skozi Murcijo ob treh zjutraj, je vzklikala ogromna množica ljudstva: »Živela republika!«

Po 200 letih vladanja

Z odstopom kralja Alfonza XIII., je prenehala dinastija Bourbon-Anjou. Začetnik te dinastije je Filip, knez Anjou, ki je dne 24. novembra 1700 bil proglašen za španskega kralja pod imenom Filipa V. Dinastija je od tega časa vladala na španskem prestolu s kratko izjemo leta 1873, ko je bila proglašena kratkodobna španska republika. Bourboni so torej nad 200 let vodili usodo španskega naroda.

Po odhodu kralja

Madrid, 15. apr. AA. Nova španska vlada je izdala objavo, da bodo stranke, ki so sodelovale pri uvedbi republikanskega režima v Španiji, vzdržale medsebojno disciplino.

Madrid, 15. apr. AA. Sanchez Guerra je izjavil, da se bo v bodoče 14. april praznoval kot narodni praznik. Tudi današnji dan je bil proslavljen kot narodni praznik.

Vse trgovine so zaprte. Velike množice ljudi se prerivajo po mestu in prepevajo ter proslavljajo republiko. Čujejo se tudi posmehovalne pesmi na naslov kralja. Prebivalstvo je ostalo v splošnem mirno in razodno. Železnica, pošta in brzovoz ter vsi mestni obrati delujejo normalno.

Madrid, 15. apr. AA. Nova španska vlada se izpolni s tremi državnimi podtajniki. Rafael Sanchez Guerra je imenovan za državnega podtajnika v predsedstvu vlade, Manuel Rosario Gallardo za državnega podtajnika v ministrstvu za pravosodje, Gorton Ordax pa v ministrstvu za gradnjo. Eduardo Ortega Gasset je imenovan za civilnega guvernerja mesta Madrid.

Pariz, 15. apr. AA. Havas poroča iz Madrida: General Burgueta, ki so ga bili zaprli zaradi njegovih znanih izjav listom in ki je bil prej predsednik vrhovnega vojnega sodišča, je izpuščen na prosto in pride jutri v Madrid.

Pariz, 15. apr. AA. Havas poroča iz Madrida: Santiago Alba bo imenovan za veleposlanika v Parizu, Terez de Ajala za veleposlanika v Londonu, Orteg de Gaset pa v Berlinu.

Pariz, 15. apr. KK. Španski poslanik v Parizu Quinones de Leon je brzojavno podal demisijo.

Quai d'Orsay je bil včeraj o odstopu kralja Alfonza obveščen na ta način, da je urad dobil brzojavno službeno vest z lakoničnim poročilom: »Živela republika Španija!«

Francoski poslanik v Madridu Corbin je danes javil, da se kralj ni formalno odpovedal prestolu, temveč samo prepustil vladno oblast provizorični vladi, dokler se ne odloči ustavodajna narodna skupščina. Pri tem si je izrecno pridržal pravico, da se sme vrniti v Španijo, če bi se narodna skupščina ne izrekla za republiko. V svojem poslovilnem manifestu, ki do sedaj še ni bil objavljen, naglašala kralj, da ostane svojemu narodu stalno na razpolago.

Program vlade

Madrid, 15. aprila. KK. Prvi čin nove republikanske vlade je bil razglasiti splošno amnestijo za vse politične prestopke. Ponoči je bila objavljena izjava začasne vlade, v kateri se navajajo naslednje točke: Vlada se že vnaprej podvrže sklepom narodne skupščine in bo za ima sklicati in kateri bo zopet dala na razpolago vladno oblast. Odgovornost civilne in vojaške uprave, ki so ostale radi diktature iz leta 1923, nekaznovare, se imajo revdirati in odgovorne osebe poklicati na odgovornost. Meje državljanske svobode se bodo razširile, kolikor je mogoče. Zaenkrat pa se bodo te svobode po potrebi omejele. Uvedla se bo popolna verska svoboda. Privatna lastnina ostane nedotaknjena in bo za jo jamčil zakon. Razlastitve se smejo vršiti samo proti popolni odškodnini. Problem siromašnosti velikega dela podeželskega prebivalstva se mora hitro rešiti in je verjetno, da se zato nameravajo izvršiti razlastitve in razdelitve zemlje, predvsem v južnih delih države, kjer posedujejo zemljo večina plemenitič.

Dokument, ki ga je podpisal včeraj popoldne kralj po končanem kroničnem svetu, ni bila, kakor se je prvotno splošno smatralo listina o odstopu, temveč objava španskemu narodu, katero bo najbrže danes objavil grof Romanones. Dejstvo, da se kralj navidez ni izrecno s podpisom odločil od prestolu in se ni formalno odrekal svojim pravicam, je torej brez pomena, če se tudi monarhistični krogi na to sklicujejo. Republikanci namreč trdijo, da je bila resnica ta, da kralj ni ostalo nič toliko avtoritete, da bi bil tak dokument potreben.

Nova vlada prezele posle

Pariz, 15. apr. AA. Havas poroča iz Madrida: Ministri nove vlade so danes prevzeli svoje resore v ministrstvih, kjer pa niso dobili nikogar od svojih prednikov. Prva ministrska seja je bila danes ob 17.30.

Vsi jetniki iz-uščeni

Madrid, 15. apr. Ž. Provizorična republikanska vlada je izdala vsem upravam jemišnice v Španiji nalog, da se vsi politični kaznjenci izpuste iz zaporov. Vlada je včeraj preklicala obsedno stanje v Madridu in nekaterih drugih mestih. Proglas, ki ga je kralj Alfonz včeraj podpisal, da se oprosti s španskim narodom, ni bil objavljen. Vsem političnim emigrantom je bilo sporočeno, da se lahko takoj vrnejo v domovino. Manifestanti so na enem glavnih trgov v Madridu porušili spomenik kraljice Elizabete II. Republikanska vlada je povsod imenovala svoje guvernerje. Priškuje se, da bodo v teku današnjega dne zamenjani vsi poslaniči v inozemstvu.

Begunci se vračajo v domovino

Hendaye, 15. apr. KK. Med španskimi begunci, ki se vračajo v domovino, se nahaja tudi finančni minister provizorične republikanske vlade Pietro in letalca Cisneros in Domingo. Na obmejni postaji so jih navdušeno pozdravili. V Perpignanu je prišlo do majhnega incidenta. Oddelek katalonskih carinikov je prišel pred španski konzulat, da tam razobesi republikansko zastavo. Uradniki konzulata so se temu protivili in šele po posredovanju policije se je posrečilo demonstracije razkropiti.

Inozemski glasovi

Pariz, 15. aprila. KK. Vsi listi soglasno pozdravljajo izklicanje španske republike. »Quotidien« proslavlja zgodovinski dogodek, da je bil strmoglavljen prestol radi splošnega glasovanja ljudstva. »Petit Parisien« svari pred dvema velikima nevarnostima: pred neprestanim padanjem pezete in pred separatističnim pokretom Kataloncev.

London, 15. aprila. KK. Listi razmišljajo o tem, kje bi bilo najbolje spraviti v Anglijo špansko kraljevo rodbino. Navaja se grad Bugnor, kjer je bival angleški kralj Jurij po svoji težki bolezni. Dogodki v Španiji so prevrnili tudi program waleškega princa, ki je na povratku iz južne Amerike hotel zapustiti v Lisboni parnik in obiskati Madrid.

Rim, 15. apr. KK. V soglasju z gotovimi višjimi direktivami priporočajo italijanski listi mir in razodnost glede prevrata v Španiji. Izrekajo željo, da bi španski narod čimprej prišel zopet do notranje miru in reda, vendar predvidevajo listi težke čase, ker se bodo najbrže stranke, ki so bile sedaj edine v boju proti monarhiji, zopet razcepile, ko bo šlo za to, kdo naj prevzame odgovornost vlade. Že sedaj skušajo listi zavračati posledice, ki se izvajajo iz strmoglavljenja španske monarhije radi sistema Primo de Rivero. Navaja se, da Primo de Rivera nikdar ni bil v stanju, ustvariti nov režim. Njegov sitem vlade nima nič skupnega z italijanskim fašizmom. Iz ozadja teh komentarjev, ki skušajo biti stvarno nepristranski, pa je že sedaj razvideti strah radi zunanje-političnih posledic, ki bi v glavnem lahko nastopile radi tega, ker so španski republikanci v tesnem prijateljstvu v Francijo. Že s tem, da je zginila španska diktatura, je propadlo upanje, da bi se Španija naslonila na Italijo, namesto na Francijo. Bojijo se, da se bodo simpatije španske republike v glavnem orientirale proti Parizu. S posebnim zadovoljstvom beležijo zato italijanski listi glasove angleških listov, ki imajo slične pomisleke in se bojijo za angleške interese.

London, 15. apr. Ž. Tudi danes je pezel padla. 1 funt šterling notira za 47.90 pezet.

Stališče Vatikana

Kar se tiče Vatikana, se zdi, da je Vatikan zelo zgodaj predvidel potek stvari. Poročila nuncijskega Tedeschinija, ki bo v kratkem dosegel kardi-

Katalonija - republika?

Polkovnik Macia proglašil republiko, kasneje razveljavil manifest Nevarni pojavi v Kataloniji

Pariz, 15. apr. KK. Havas poroča iz Barcelone, da je včeraj popoldne polkovnik Macia, vodja katalonskih autonomistov proglašil v posebnem manifestu katalonsko republiko. Manifest se glasi: »V imenu katalonskega naroda proglašam katalonsko državo v republikanski obliki. Pričakujem, da bodo tudi drugi narodi iberškega polotoka proglašili neodvisne republike, na kar so bom potrudil, da se ustanovi soglasno z drugimi narodi federacija vseh narodov, ki prebivajo na iberškem polotoku. Mi upamo, da bo ta naš klic zadel pri vseh svobodnih državah na razumevanje in sicer v imenu svobode, pravice in mira med narodi.« Ko so dospeli novice, da je kralj Alfonz odstopil, je polkovnik Macia uveljavil svoj manifest. Polkovnik Macia je nato zagotovil Zamori, da se Katalonija ne bo odtrgala in da bo ostala nerazdružljiv del španske republike.

Barcelone, 15. apr. Ž. Polkovnik Macia demantira vest, da je Katalonija proglašena za samostojno republiko. Iz njegove izjave je razvidno, da je on v sporazumu s predsednikom španske republike prevzel provizorično funkcijo predsednika Katalonije, dokler ne bosta izrazila svoje volje katalonski in španski narod. Kot generalni kapitan Katalonije je imenovan general Lopez Ochoa. Na vladni palači sta razobešeni španska in katalonska republikanska zastava. Vojaštvo se je stavilo na razpolago novi katalonski vladi.

Pariz, 15. apr. AA. Havas poroča iz Barcelone, da je ponoči nekoliko tisoč ljudi prišlo pred zaporo in zahtevalo, nevedečo za odredbo polkovnika Macie, da se spustijo na svobodo politični jetniki, naj se takoj osvobodijo vsi kaznjenci, ki se nahajajo iz političnih deliktov v zaporu. Ker upravniki naravno ni mogli ugoditi tej zahtevi, ker so bili politični jetniki že izpuščeni, je bil prisiljen izpustiti vse jetnike, da zabrani prelivanje krvi. Tako je bilo izpuščenih mnogo nevarnih zločincev. Isto

stalo se je ponovilo tudi pred ženskim zaporem, kjer so množice uničile antropometrični oddelek.

Pariz, 15. apr. AA. Po vestih iz Barcelone je konfederacija dela objavila manifest, v katerem razglasi, da je konfederacija proglašila 24 urno splošno stavko.

Pariz, 15. apr. AA. Havas poroča iz Barcelone, da se je vojska v Kataloniji postavila na razpolago polkovniku Maciu. Proklamirala republike v Kataloniji je bila objavljena v katalonskih listih.

V Barceloni je prišlo do nekaterih nemirov in spopadov. Tako so napadli pošni urad. Pri nemirih so bile dve ali tri smrtni žrtve. Vse jetnike v Barceloni katerih je okoli 600, so izpustili. Tudi iz ženske kaznilnice so izpustili vse jetnice. V ostalih pokrajinah je prišlo samo do manjših nemirov, pri katerih so razbijali napisne deske itd. V Malagi so demonstranti razbili uredništvo in strojno dvorano monarhističnega lista in zažgali, ker je list preveč odkrito napadel republiko. V Madridu so porušili spomenik Filipa III. na velikem trgu. Popolno razdejavanje tega konjeniškega spomenika je preprečila policija.

Madrid, 15. apr. KK. V Barceloni je bil včeraj položaj precej nevaren, ker so tankajšnji anarhisti hoteli porabiti prevrat za svoje namene. Izvršili so več napadov in nasilstev. Izpustili so kaznjence in deloma uničili arhiv zločincev. Vendar so ponoči žete napravile red, tako da se je položaj zopet zboljšal. Izklicanje samostojne republike v Kataloniji je bil le čin Macie, ki ga madridska vlada še ni odobrila. Jutri bo prišlo več oddelkih Kataloncev v Madrid na pogajanja. Tudi v Barceloni sami so sindikalisti povedali Maciu, da so sicer glasovali zanj, da pa nimajo posebnega interesa za katalonsko republiko kot tako. V Madridu ne vozi cestna in podzemna železnica. Veliko število tovornih avtomobilov vozi po mestu z vriskajočo mladino.

Sporazum v Romuniji

Parlament bo razpuščen, volitve razpisane

Bukarešta, 15. aprila. Ž. Listi pišejo, da je bilo na včerajšnji skupni konferenci šefov strank pod predsedstvom kralja Karla doseženo popolno soglasje v vprašanju razpusta parlamenta in razpisa novih volitev. Govori se, da bo parlament razpuščen še v teku tega tedna.

Včeraj je bil designiran predsednik vlade Titulescu sprejet v daljšo avdienco pri kralju Karlu. Politični krogi zatrjujejo, da je pri tej priliki podpisal ukaz o sestavi nove vlade, ali imena ministrov še niso objavljena. Danes zjutraj je Maniu obiskal predsednika Titulescu in je potem odšel na sejo vodstva stranke. Vodstva strank so v permanentnih zasedanjih.

Bukarešta, 15. aprila. AA. Kralj je povabil zastopnike politične stranke k sebi in jih pozval, naj zaenkrat opuste notranje-politične barbe, ker potrebuje Romunija sodelovanja vseh svojih državljanov v sedanjih gospodarskih krizah. V to pa je potrebna koalicijska vlada.

Sodijo, da bo vlada sestavljena v teku jutrišnjega dne pod predsedstvom Titulescu.

Bukarešta, 15. apr. KK. Jutrišnji dan bo odločilen za rešitev vladne krize. Upanje je, da bo Titulescu jutri lahko sestavil novo vlado. Položaj se je danes toliko spremenil, da sta Maniu in Duca pri-

stala na sodelovanje v veliki koaliciji. Male stranke pa so izjavile, da se pod pogoji, ki jih je stavil Titulescu, ne morejo udeležiti koalicijske vlade. Jutrišnji dan bo pokazal, ali se bosta Maniu in Duca zedinila za to, da sestavi vlada samo iz svojih strank. Titulescu je stavil naslednje pogoje: Od 12 ministrskih mest si pridrži zase 6 najvažnejših portfeljev, ostale pa daje na razpolago sodelujočim strankam. Volitve se imajo izvršiti na podlagi skupnih volivnih list, po katerih bi dobili stranki Mania in Duca enako število mandatov. Neznano pa je še, koliko mandatov si je pridržal Titulescu zase in koliko jih boče dovoliti manjšim strankam, ki bi se eventualno udeležile sestave kabineta.

Vladna kriza v Argentini

Buenos Aires, 15. aprila. AA. Argentinski fin minister Saradi je podal ostavko, s čimer bi bila odprta kriza kabineta. Predsednik Uriburu ni sprejel demisije finančnega ministra. Minister zunanjih zadev in minister za gradnjo sta predala ostavko z namenom, da Uriburu omogočita rekonstrukcijo koncentracijske vlade.

Dunajska vremenska napoved. Začasno nekoliko boljše vreme, ki pa ne bo mnogo toplejše. Nestanovitno vreme bo trajalo najbrže še par dni.

Italijanski dobrovoljci grozijo

Trst, 14. aprila. Ob priliki kongresa italijanskih dobrovoljcev v Gorici je predsednik Coselschi po svojem govoru prečital izjavo dobrovoljcev, »podno pod Sv. goro Sabotinom, Sv. Gabrielom in Podgoro, da so in da ostanejo ti kraji po mišljenju, običajih in jeziku za vedno italijanski. Predstavnikom »goriškega dalmatinskega krožka« je izročil dalmatinsko zastavo, s katere so prej sneli črn trak, »ker je bila že nanovo blagoslovljena v Trstu«. Nenavadno zgovoren pa je bil predstavnik srednjega vodstva fašistične stranke prof. Marpicati. Izjavil je, da osrednji tajnik fašistične stranke Giuriali povsem soglaša z dobrovoljci. »Bojne pesmi in lepe popevke iz Dalmacije, iz odrešenih in neodrešenih dežel, govori, da je treba zadržati strahovlado od onkraj meje. Italija je velikana, za katerega so politični umori v Julijski krajini samo bodljavi izgo. Fašistična Italija čuje klic na pomoč iz vseh teh dežel tja do Dalmacije, ki so bile od stoletij naše, ki smo jih le deloma osvobodili. Mussolinijeva Italija bo zadržala strahovlado in ne bo nikdar dovolila, da iz teh krajev postane predvojni Balkan. Kaj naj reče ali stori onih sto odvetnikov, petdeset učiteljev, trideset duhovnikov, sovražnikov naše države, ki ščuvajo to ple-

menško čredo, ki je komaj pred petdesetimi leti prikukala na dan iz kotlička zgodovine proti naši isočetni civilizaciji? Sicer pa je slabša fašistične justice že točno in neumljeno posekala zločince. Italijani dobrovoljcev in »sinjih« Dalmatincev svatijo zločince, da se niso sestali na trgu zmagaje (nekdanjem Travniku) v Gorici za zabavo, tem-

več zato, da obnovijo prišego, da so pripravljani na nov boj. Nato je poslanec Coselschi pripel na prva desetih dobrovoljcev dalmatinski križec, dalmatinskemu krožku v Brianu pa je izročil dalmatinsko zastavo. Prof. Marpicati bo prejel dalmatinski križec po posebnem obredu, ki se bo vršil v Rimu 21. aprila.

Aretacije v Ajdovščini

Zlobno maščevanje fašistov

Susak, 14. aprila. (Izvirno.) Fašisti ne morejo pozabiti ponižanja, ki jim ga je prinesla okrožnica jugoslovanskih škofov. Vsa možna sredstva uporabljajo, da bi oslabili porazni vtisk, ki ga je svetovna javnost dobila o postopanju s slovansko manjšino v mejah Italije. Sedaj bi hoteli, naj tudi »ljudstvo« protestira proti onemu pastirskemu listu in proti trditvam, da se preganja slovenski jezik v cerkvi. Tako so iz Ajdovščine pozvali 16 odličnejših domačinov na policijo ter zahtevali od njih, naj podpisajo protestno izjavo. Možejo so tako izjavo odklonili, češ da se ne razumejo na cerkvene zadeve in tudi ne vedo, kaj se je pisalo po svetu o teh rečeh; torej njim ne pristoji, da bi dajali slovenske izjave

o tem. Kmalu potem so ti moše zagledali na svojih hišah nastikano urtvaško glavo v znak, da fašizem obeta maščevanje.

Maščevanje je res tudi prišlo. Fašisti sami so nastikali po ajdovških hišah z velikimi črki »Zveza SHŠ« in »Zivijo Jugoslavija!«. Drugi dan so orožniki zaprli šest mladeničev iz domačih pridobitnih krogov in jih obdolžili, da so oni narizali izzivajne vzklike. Vsi so ostali v zaporu. Na ta in na druga ukrepi fašisti uničiti še edini slovenski trg, kjer živi še nekaj slovenskega razumnštva. Fašistom gre predvsem za to, da prisilijo še dokaj trdne slovenske trgovce, da opustijo svoje podjetje in zbežijo.

Boj proti katoliški akciji v Italiji

Novi napadi fašističnega tiska

Rim, 14. aprila. Vслед gonje, ki jo je započel nedavno fašistični tisk proti italijanski katoliški akciji, češ da se pod njenim okriljem organizira nekdanja don Sturzova popularska stranka, je osrednji odbor Katoliške akcije v Rimu izrazil nezaupanje predsedniku Zveze katoliške mladine v Rimu, ki je skušal s svojo okrožnico na podrejene oddelke organizirati strokovne celice. Predsednik je na podlagi izrečene nezaupanice podal ostavko.

Toda fašistični tisk se s temi koncesijami ni zadovoljil in prehaja zopet v ofenzivo proti Katoliški akciji. »Il Lavoro Fascista« očita Katoliški akciji, da pripravlja pompozno praznovanje 40 letnice »Rerum novarum«, nato se bo vršil socialni tečen v Padovi. V zvezi z obletnico Leonove okrožnice se opazja v osrednjem odboru Katoliške akcije znanostno delovanje, ki stremi za tem, da se osredotoči na pododdelke, ki bi združevali člane po poklih. Tako »bistvo« oddelke diplomiranih, v Napolju so ustanovili »zdravniški krožek« in v Rimu se pripravljajo krožek katoliških učiteljev, ki bo imel svoje glasilo že obstoječo »Katoliško vzgojo«. Nadalje obstojijo »delavska zavetišča«. Vso to socialno in tudi politično akcijo vodijo jezuitje. V političnih zadevah odločuje predvsem p. Rosa, ki ima tudi v Vatikanu izreden vpliv in »brez katerega sv.

oče ničesar ne naredi«. Obletnica koncila v Efezu se bo proslavila s kongresom vseh Marijinih dežel iz Italije in sv. oče je v nagovoru na katoliško mladino poudaril, da naj bo ta obletnica v osemno osim, ki danes v Rimu propagirajo »zmote« pri tem je sv. oče mislil na fašizem. Vse to se gotovo ne strinja, trdi fašistični list, z izključno verskim značajem Katoliške akcije.

Tudi »Tribuna« očita voditeljem Katoliške akcije, da ni dovolj, ako je osrednji odbor izrekel nezaupanico predsedniku Katoliške mladine, ki je hotel pod plaščem Katoliške akcije osnovati prave strokovne organizacije. Tu ne gre za osebe, vsa Katoliška akcija je zašla na krivo pot po krivdi »nerazumevanja ali celo prikritega nasprotstva proti fašistični vladavini, ki vlada med voditelji Katoliške akcije, kateri pljavajo v vodah pokojne Sturzove polarne stranke.« Katoličani se ne smejo zanimati za socialne in politične probleme kot organizacija.

Spor med Vatikanom in fašistično vladavino radi Katoliške akcije postaja čedalje hušji. To se vidi tudi iz tega, da je »Giornale d' Italia« in za njim vsi fašistični listi pod velikim naslovom priobčali vest o aretaciji predsednika Katoliškega mladinskega krožka v Rovigu, ki je obdolžen neprimerne obnašanja.

Proti avstro-nemški zvezi

Zeneva, 14. aprila. AA. Tajništvo Društva narodov je prejelo predlog angleške vlade, naj postavi na dnevni red prihodnjega zasedanja Sveta Društva narodov vprašanje o carinski zvezi med Avstrijo in Nemčijo. Angleška vlada utemeljuje svoj predlog s splošnimi razlogi in se ne sklicuje na določbe pakta o Društvu narodov.

Rim, 14. aprila. kk. Oficično se poroča, da smatra Italija po natančnem preudarku, slično kakor Anglija, da je pravilno, da se poveri Društvu narodov preiskava o načrtu nemško-avstrijske carinske unije. Ta prošnja Italije se bo predložila DN, kakor Angleška, brez sklicevanja na kak člen mirovnih pogodb.

Pariz, 14. aprila. AA. Na včerajšnji veliki protestni skupščini zoper priključitev, ki jo je sklicala

federacija republikanskih strank, je predsednik bivši minister Louis Marin imel govor, v katerem je naglašal, da vodijo Nemčija, Anglija, Italija in druge države še dalje tajno diplomacijo. Avstrijsko-nemška pogodba je simptom dejstva, da hoče Nemčija z intrigami in brutalnostjo doseči svoje prejšnje kompromisne smote. To navdaja z grozo prijatelje Francije, njene prijatelje pa navdaja z veseljem. Nemčija in njeni bivši zavezniki so naposled sneli krinko in napravili javen atentat na mir.

Sprejeta resolucija zahteva izpremembo francoske zunanje politike, ki mora biti popolnoma v soglasju s cilji demokracije sveta. Francija mora ostati to, kar je stvarno, to je jamstvo za evropski mir.

Mala antanta in CSR

Ljubljana, 14. aprila. Današnje »Jutro« priobčuje pod zgornjim naslovom dopis iz Prage, ki ima namen: 1. demantirati naše poročilo z dne 12. aprila 1931, o govoru CSR ministra za poljedelstvo gosp. Brađača; 2. napraviti vtis, kakor da je naš list usmerjen proti Češkoslovaški in 3. da se v tem svojem stremeljenju poslužuje »vesti posnetih iz kalnih virov« in ki so »razširjene zlonamerno tendenciozno od naših skupnih nasprotnikov«.

»Slovenec« je poročilo o govoru ministra Brađača prinesel z izrecnim pristavkom, »da ga pričbuje z vsemi rezervami, ker do sedaj še ni sprejel točnega besedila govora«. Stališče »Slovenca« tako glede avstro-nemške carinske unije, kakor glede Male antante, je poznano, ker si je stiel v čast, da je dolge tedne edini izmed jugoslovanskih listov zavzel jasno stališče proti nameravani nemški zvezi in za izoblikovanje Male antante v gospodarsko enoto, v čemer se je »Slovenec« pridružil v velikončni izdaji »Politike« bivši finančni ministru Stojadinović. Kar se tiče »kalnih virov« za govor ministra Brađača, to so bili prejkoslej isti, iz katerih je zjemal »Slovenski narod« v svoji izdaji dne 11. aprila 1931. Do sedaj je zunanje-politična rubrika vseh naših listov ostala izven vsake zlohote polemike. Mi bi izrazili željo, da ostanemo v tem pogledu pri starih tradicijah.

Dr. Bauer na oddihu

Split, 14. aprila. Z. Hrvatski metropolit gosp. Fr. Bauer je v spremstvu g. dr. Bonelacića obiskal luko Vranjic in splitsko trdnjavo. G. dr. Bauer bo obiskal še razne druge kraje, med njimi Divulje in Trogir. Istotako obišče otok Lepad.

Zagrebski sejm

Zagreb, 14. aprila. Z. Dosedaj je 25 predstavnikov poljedelstva iz Holandske vzelo vizum za Jugoslavijo, da obiščejo zagrebski sejm.

Dunajska vremenska napoved. V severnih Alpah: Hitro spremenljivo, hladno vreme z lokalnim dežjem. V južnih Alpah pa le nekoliko boljše in toplejše vreme.

Zagrebska vremenska napoved: Oblačno, neslотно in hladno vreme.

Regulacija Zatreba

Zagreb, 14. aprila. Z. Mestna občina je izdala mednarodni razpis za generalno regulacijo Zagreba. Prispelo je 52 ponudb iz vseh krajev države in tudi iz inozemstva. Iz Ljubljane sta bili vložen dve ponudbi. 21. t. m. bo sestane ocenjevalnega odbora, ki bo odprl ponudbe in jih proučeval. V odboru je 15 rednih članov in 4 namestniki. Na prvo sejo bodo pozvani vsi člani razen onih iz inozemstva. Delo ocenjevalne komisije bo trajalo dalj časa, ker so ponudbe precej obsežne. Za najboljšo delo je razpisana nagrada v znesku 150.000 Din, druga nagrada 100.000 Din, tretja nagrada 50.000 Din. Za odkup nagrajenih del je določen znesek 170.000 Din, skupaj pol milijona Din.

Vladna kriza na Japonskem

Tokio, 14. apr. AA. Ostavka Hamagučijeva kabineta je končna. Dosedanji predsednik vlade je odstopil, ker se je njegovo zdravstveno stanje po atentatu, ki je bil nanj izvršen nedavno lega, poslabšalo. Novo vlado bo sestavil baron Vakatsuki, ki pa bo obdržal v glavnem dosedanje ministre.

London, 14. apr. kk. Japonski kabinet ministrskega predsednika Hamagučija je odstopil. Pričakuje se, da se bo sestava novega kabineta poverila Vakatsukiju. V novem japonskem kabinetu so naslednje osebnosti: ministrski predsednik predsednik Vakatsuki, zunanji minister Sitchura, mornariški minister admiral Abo, vojni minister Minami, finančni minister Inekuje, notranji minister Adachi, pravosodni minister Vatanabe, prosvetni minister Tanaka.

Tudi v Venezueli revolucija

Newyork, 14. apr. AA. V bitki pri Opopiti so vladne čete popolnoma porazile venezuelske upornike. Voditelj revolucionarjev general Foasi je bil ranjen in ujet. Druga poveljnika upornikov generala Penalosa zasedujejo zvezne čete.

Severna carinska zveza

Stockholm, 14. aprila. AA. Zbornici sta sprejeli zakonski načrt vlade, ki z njim Švedska pristopa k pogodbi v Oslu. Ta pogodba ustvarja, kakor je znano, posebno severno carinsko zvezo. Obsegala bo gospodarska področja Švedske, Danske, Norveške, Nizozemske in Belgije.

Romunska kriza

Ko je odstopila vlada, kateri je predložila Minorescu že od oktobra 1929, je kralj Karol imel odprte tri možnosti: 1. obrnil se na najmočnejše stranko ter ji poveril vlado, kakor se to dogaja v državah z rednim parlamentarnim življenjem. 2. izročil bi lahko sestavo vlade vsem strankam združenim v enem in skupnem programu, kar bi se imenovalo koalicijska vlada. 3. Zadnji izhod vodi k izvenparlamentarni vladi in pa k diktaturi.

Strankarska vlada v sedanji Romuniji, ki je razdejana od gospodarske krize, katero so deloma povzročile velike nepoštenosti političnih strank kot takih kakor tudi političnih voditeljev, brzokone ni več mogoča, akoravno je maršal Avarescu s svojo zvesto četo vedno pripravljen prevzeti vso dolžnost v svoje roke, razpustiti parlament, napraviti volitve ter vladati. Tudi liberalna voditeljja Duca in Jurij Brattianu, slednji kot vodja disidentov liberalne stranke sta istotako pripravljena sprejeti nase breme vladne odgovornosti, napraviti volitve ter vladati. Iste pripravljenosti pri kmetski stranki ni, ker je ledno precej razklana in ker je pred naredom zaenkrat obremenjena z odgovornostjo za skrajno nepopolarno posojilo, ki ga je Minorescu izprosil v Parizu. Kralju torej ni preostajalo drugega kakor poskušati z drugo možnostjo. Poval je svojega poslanika Titulescu, briljantnega diplomata, ki živi v najvišjih mednarodnih krogih vsako osebo spoštovanje in mu poveril ležavno, narevnost tihansko nalogo, da zedini vse stranke na obširen nacionalen program ter jih poveže v koalicijsko vlado.

Titulescu se je dolgo časa branil posebi v romunsko politiko. Bal se je za svoj veliki prestiž, katerega ni maral pokopati v notranjem političnem vrvenju. Sedaj se ni smel več odtegovati. Tisti, ki pobegne v skrajni sili, ni več previden, ampak sebičnež. Zato je Titulescu sprejel težavno mislo. Kaj je našel, ko se je pojavil v svoji domovini. Kmeti, ki svojega žitnega pridelka niso mogli spraviti v denar, ki so padli v roke odušnim bankam in židovskim posejvalcem denarja. Državna blagajna prazna, ker romunski kmet ni mogel plačati davkov. V Romuniji je še navada, da kmet kratkoma zapodi davkarja, kadar pride pobirati davčne dajave; še nobena slabokrvna vlada ni bila v stanju doseči, da bi se davke redno pobirali v Romuniji. Kako naj plačujejo davke sedaj, ko trka glad na njihova vrata. Titulescu je nadalje našel vse javno mnenje zelo razburjeno radi svačnostnega programa, ki ga je izvedla bivša vlada. Državnim uradnikom si ni upala zažati plač, tudi reducirati njih previsoko število ni imel poguma, zato je rajši znižala izdatke za cerkev in za šolo. To so stare metode, ki se stalno v zgodovini ponavljajo. Na tisoče otrok je bilo odsvoljenih iz šol, ki niso več dobile kreditov. Kdor pozna vročkrvnost politične borbe v Romuniji, bo razumel, kako so se znae politične stranke poslužili takih težkih političnih napak za rovanje proti vladi, kateri so vzelo vsako avtoriteto med narodom. Čim manj edine so stranke na znotraj, tem bolj se poslužujejo demagogije na zunan. Takšna je slika Romuniji, katero je prišel reševati Titulescu.

Iz vseh prizadevanj Titulescu se mora razbrati samo nespodbilno dejstvo, da dosedaj ni našel prave iskrene zaslombe pri političnih strankah. Voditelji strank sami morda sprevidijo jasno, da drugega izhoda ni, da bo treba mnogo zamozataje, da bo treba interese strank podrediti državnim, vsaj dokler se država ne bo izvelka iz obupnega položaja v katerem se nahaja. Toda računati morajo s svojimi pristaji, ki čestokrat in v Romuniji nič manj kot drugod, šefom jemljejo svobodo kretanja. Tako povsem dobimo vtis, da liberalna stranka ter skupina maršala Avarescu ne kaže mnogih simpatij za sodelovanje v koalicijski vladi, četudi bi ji predsedoval velikan, kakor je Titulescu. Kam torej merijo poskusi, ki jih trdovratno ponavljajo kraljev mandator za sestavo nove vlade? Padla je že beseda diktature. Govorilo se je o izvenparlamentarni vladi, katero bi tvorili specialisti in moške, ki uživajo vsled svojega znanja in poštenja vseobče spoštovanje in zaupanje. Ponekod prevladuje vtis, da je kralj hotel s poskusom koalicijske vlade izžepati vse ustajne možnosti ter dokazati, da je nemogoča in da se bo moralo reči po drugih izrednih sredstvih. Osebnost maršala Perzana kot predsednika bodoče izvenparlamentarne in napol diktatorične vlade prihaja vedno bolj v ospredje. Tudi znanji zgodovinar profesor Jurga se v tej zvezi izmenjuje. Po mojem mnenju pa bo kralj obdržal Titulescu, četudi bi ne uspel v prizadevanjih napraviti skupaj koalicijsko vlado. V Romuniji bi niti diktature ne bilo treba, ker bi že majhen pritisk od zgoraj spravil v parlament poslušno večino, ki bi pritrjevala ukrepom vlade, omogočila hitro poslovanje ter na zunan vsestrano nudila obliko demokratične vladavine. »Tempe« predvideva takšen izhod in prisavlja, da želi sicer eno, namreč, da bi nova vlada ostala v mejah nastave in ne pripravljala novega izrednega in protiuslavnega režima. K temu bi bilo pripomniti, da bi skrajna nevarnost izrednega režima tudi ne obstojala, toda naloge same, ki bi jih vlada morala vsiti, bi jo nemara potisnile na to skušnjo polno pot. Mislim, da vsi rešni patrioti v Romuniji želijo želje parliškoga lista. Oni pa tudi predvidevajo, da bo legalnim putem nemogoče načeti tako težavno vprašanje, kakor so znižanje uradnih plač in uradnih plač ali da bo potem parlamenta mogoče iztebiti favoriziranje porodice in porodičarstva. Ali kako bo mogoče odpraviti oduševstvo. Dal Bog, da bi ta dežela, ki stoji na braniku evropske kulture, našla pravega izhoda iz svojih težav, rešila samo sebe socialne revolucije in obvarovala Evropo.

M. Danilantaru.

Beigradske vesti

Beograd, 14. aprila. AA. Nl. Vel. kralj je na predlog ministra pravde po zaslišanju predsednika ministrskega sveta prečital in objavil zakon o dopolnitvi k čl. 11 zakona, s katerim se uveljavlja in uvaja kazenski zakonik, zakon o sodnem kazenskem postopanju in zakon o izvršitvi kazni odvzema svobode. Zakon stopi v veljavo in dolbi obvezno moč čim se razglasi v »Službenih novinah«.

Beograd, 14. aprila. AA. Pred včerajšnjim je bil o priliki otvoritve mednarodnega veleposla v Milanu svečano otvorjen tudi jugoslovanski paviljon. Italijanski minister Acerbo, ki je sprejel vojvodo Perjamskega, je sprejel v paviljonu za turistično predstavniko inozemskih delegacij in je ob tej priliki govoril tudi s člani naše delegacije ter jim ponudil častni vabilnikovec.

Sirijska - kračestvo

Rim, 14. aprila. AA. Listi komentirajo vesti, da bo sedanji emir Ali ben Hussein imenovan za kralja Sirije. Francoska vlada se je o tem dogovorila neposredno z zainteresiranimi činitelji v Siriji. Italijanski listi so mnenja, da bi moralo o tem sklepati Društvo narodov, češ da je Francija v Siriji samo mandatarka Društva narodov.

Drobne vesti

Zagreb, 14. aprila. Z. Zveza hrvatskega učiteljskega društva je sklicala izvanredno skupščino na dan 25. maja, na kateri se bo razpravljalo o skupni stanovski organizaciji.

London, 14. aprila. AA. Zdravstveno stanje kralja se je izboljšalo.

New York, 14. aprila. AA. Vodja nikarajških upornikov Sandino prodira s 350 možmi proti mestu Puerto Cabezas.

New York, 14. aprila. AA. »Herald Tribune« opisuje nov Fokkerjev monoplan, ki je prava letala trdnjava. Na obeh krilih so postavljene strojnice, ki jih je mogoče upravljati avtomatično.

Koncert „Mokranjca“

V ponedeljek je posetilo Ljubljano skopljansko pevsko društvo »Mokranjca«, ki je na desetdnevni turneji po državi. Dopolne ob desetletje je bil na kolodvoru sprejem, katerega so se udeležili ob godbi Dravske muzike zastopniki vseh večjih pevskih društev ljubljanskih.

Naša društva zelo pogosto potujejo med srbske brate in jih seznanjajo z našo pesmijo, ter tako vrše med nami važno delo kulturne komunikacije. Skoro vsako leto potuje katero naše pevsko društvo med Srbe, katero leto pa koncertira doli kar po več naših društev. Srbi nam le zelo redko vrnejo obisk (pred leti je bilo v Ljubljani akad. pev. društvo »Obličje«, lani smo čuli južnosrbske seljake), kadar pa pridejo, smo jih od srca veseli. Zanje in za nas bi bilo dobro, če bi se čim večkrat obiskali, drug od drugega bi se morda česa naučili.

Zvečer je bil koncert v Filharmoniji, ki je bil nabito polno obiskan, tako da je bila dvorana kar premajhna. Z burnim aplavzom pozdravljeni so nastopili Skopljanci, na čelu jim zastavonoša z zastavo, za njim pa je vstopilo v dvorano članstvo. Dame so nosile krasne, v pesirih barvah tkanine in z zlatom in srebrom vezene južnosrbske noše. Zbor šteje nad trideset moških in žensk in je vzorno discipliniran in tehnično podkovan.

Najprej je mešan zbor izvajal Biničkega Oče naš, resno, polifonsko skladbo, potem smo čuli v brzem tempu Mokranjčev VII. rukovet, Hrističev zbor Lijesk, liričnega značaja, podan s fino dinamiko in potem venček izvrstno prirejenih dr. Zgančevih medljumskih ljudskih pesmi. Takoj smo videli, da imamo opraviti z zelo inteligentnim in izurjenim zborom, ki razpolaga z zlasti fundamentalnimi basi in dobrimi, dazi ne zelo visokimi ženskimi glasovi, pa je v ostalem lepo ubran in glasovno proporcionalen.

Po prvem delu je pozdravil goste v imenu slovenskih pevcev g. dr. Svigelj, zastopniki vseh večjih ljubljanskih pevskih društev pa so izročili vence in šopke ter spominjska darila. Zahvalil se je predsednik zboru, ki je naglašal srbskoslovensko prijateljstvo in jugoslovansko složnost.

Nadalje so gostje peli še pet skladb, ki zglejajo, da so umetne priredbe ljudskih melodij. Čuli smo neki Manojlovičev ženski zbor, ki poje v preprostem dvoglasnem kanonu, potem je mešan zbor pel Biničkega »Tetovke«, hitro skladbo Trakalnik in nekdo priredbo Šinčkega, ženski zbor pa izvrstno Joksimovičev priredbo narodnih srbskih. Vmes so gostje zapeli tudi dve slovenski skladbi, nemreč dr. A. Schwabovo »Zlato kanglico« za mešan zbor s spremljevanjem klavirja, pa E. Adamičev mešan zbor »Večerna«. Koncertni spored je zaključil izoborno in s fineso podani Mokranjčev X. rukovet.

Kakor že rečeno, zbor zasluži vsa pozornost pod vodstvom svojega spretnega dirigenta, ki ima zbor povsem v oblasti in je zelo muzikalčen, čuteč in fin. Najbolj so zboru pristojale ritmične stvari, poleg tega melodično zapletanje. To je za rojake z našega jugovzhoda iz etnografskih razlogov razumljivo in zanimivo. Zbor ima neko lastnost, za katero ga Slovenci lahko zavidamo: to je njega ritmična preciznost, zvezana z lepim podajanjem samostojnih linij. Včasih se zdi, da so ti peveci kakor rojeni za politično glasbo. Loči jih pa od naših pevskih stremiljenj to, da jim nekako ne gre za mehkužna občutja in sladki sentiment, da jim ne leži harmonični sozvoč in silen intervalen skok z lomljeno akordiko, kakor je to pač v krvi la alpskim podobna nekoliko sploh vzhodnjeevropski in celo antični, je zanimiva: oni smatrajo vsako frazo, celo vsak ton zase za nekaj, kar se z nepopustljivo (neki ef) prične in do konca trajanja prehaja v piano.

Zbor je zelo resen v svojem pojmovanju nalog glasbe. Lepo je gledati to družino, v kateri sodelujejo tudi univerzitetni profesorji, polkovnik i. dr., skupno stremelj po dovršenosti in umetnostni resnosti. Zbor je prišel za vsako tečko viharen aplavz in nam bo ostal v lesem spominu.

ZVEČER

Schichtova
Zenska hvale
Prašek za pranje

SCHICHTOVA METODA

je udoben in temeljit način pranja, po katerem se ravna že več tisoč žen. To je tako enostavno: zvečer namočiti v raztopini Zenske hvale, zjutraj enkrat izkuhati s Schichtovim terpentinovim milom.

ZJUTRAJ

Schichtovo
terpentinovo milo

TO JE CELO DELO PRI

SCHICHTOVI METODI

Strašna noč v Čezsoči

Solo zažgali fašisti

Ljubljana, 15. aprila.

O dogodkih v Čezsoči, kjer je pogorela ljudska šola, smo prejeli izvirno poročilo, ki ga je napisala kmečka roka. V pisnu so na 15 straneh popisani strašni dnevi, ki jih je preživelo nesrečno ljudstvo. Iz njega je razvidno, da so šolo zažgali sami fašisti. Izbrali so si za ta namen nalašč nedeljo 29. marca, ker se je ta dan vršila v Trstu blagoslovitev mestnih zastav, da bi se zdelo bolj verjetno, da so šolo požgali Slovenci v znak protesta proti tržaškim manifestacijam. Iz pisma smo pomenili le glavna mesta, ki dokazujejo, da je tudi ta »politični napad« delo fašistov, kakor so bili »napadec v Boveu (dva), pri Cerknem in v Sv. Križu na Vipavskem. Bilanca čezsoških dogodkov je strašna. Od 25 aritiranec, žensk in moških, so ostali v ječi še trije fantje, nekli kmet je znorel, več žena pa je radi divjanja miličnikov omedlelo. Svet naj sodi! Pismo pravi:

»Zagrizeni, da, pobesneli učiteljci sta vedno zmerjali ljudstvo in otroke s ščavi, barabe, osli, barbari. V šoli sta pohujševali otroke s tem, da sta se v pričo otrok objemali in poljubovali z italijanskim učiteljem, ki je hodil iz Boveca, kjer je imel samo dopoldanski pouk. Med tem časom pa so otroci tekali po šoli, se plazili skozi okna in počenjali vse mogoče. Za pouk je ostalo prav malo časa, a tudi takrat so blodile misli učiteljice drugod. Če otroci učiteljice niso razumeli in niso

znali tako, kakor bi hotela učiteljica, tedaj je pela palica. Da je učenko Copi Leopoldo tako pretepla, da so jo morali prepeljati v bolnišnico, je »Slovenec« že poročal. Pripomniti je treba tole: Učiteljica je učenko suvala z nogo. Izpabila ji je roko in jo ranila na več mestih. Rana na roki se je najbrž radi kemično prepariranega mazila, s katerim so bili namazani čevlji učiteljice, zastrupila in bati se je, da bodo morali otroku odrezati roko.

Učiteljci sta porabili vsako priliko, samo da sta mogli opustiti šolski pouk. Imeli nista niti po tri ure pouka na dan. Večkrat je katera ostala doma, a druga je vse otroke iz vseh »odov spravila v svoj razred, kjer so klepetali. S prvim novembrom je ena izmed njih odšla na dom, češ, da je premeščena v Kalabrijo, čez dober mesec pa se je vrnila. Rekla je, da ni zadovoljna tam dol z odkazanimi in mestom. Ker noben učitelj v Italiji nima pravice, da bi na tak način menjaval svoja službena mesta, je jasno, da je bilo govorjenje učiteljice lažnivo, čeprav sta bili osebni prijateljci šolskega oskrbnika v Trstu prof. Mondoni, kakor sta zatrjevali. Rekli sta, da se jih nadzornik in šolski ravnatelj bojita in da delata, kar hočeta. Da sta si pa želeli daljšega dopusta, pričajo besede starejše učiteljice, ki je rekla nekoč otrokom v šoli: »Prišel bo kmalu 1. april, ko pojdeva domov, vi drugi in šola pa pojdeva zložju v...« Ključ od šolskih vrat je izgubil podnavi poldrugi mesec pred požarom. Usodne noči, ko je gorela šola, je prišel

okoli 11 ponoči teman avto pred stanovanje učiteljice. Bil je brez luči. Iz njega so stopile štiri osebe. To družbo je pomnožil še bovški učitelj, ki se je do tedaj mudil pri učiteljici, in hajdi vseh pet oseb k šoli! Dva sta šla za šolo, tretji je stal pri brezi, ki raste pred šolo, četrti je stopil na dolnji vogel šole pri cesti, peti pa je mirno izginil skozi vrata v šolo. Domačini, ki so jih videli, so mislili, da so fašisti, ki stražijo šolo. Goreti so začela drva učiteljice, ki so bila v najbolj skritem kotu šolskega podstrešja, kajti bila so najbolj suha. Za to okolnost sta dobro vedeli učiteljci, Čezsočani pa ne! — Da gori, je najprej opazil Klavora Jožef in je sklical ljudi. On in njegov prijatelj sta tekla v Bovec po ognjegaše. Ljudstvo, prebujeno iz spanja, je hitro priteklo gasiti. Njemu se je zahvaliti, da je bil požar kmalu vdušen in da je zgorel le del šole. V plačilo za to so pridrvili v vas nešteti avtomobili s karabinjeri, fašisti in finančnimi stražniki, ki so začeli yklepati in pretepati nedolžno ljudstvo. Tudi ženskam niso prizanesli. Napolnili so se zapori v Boveu in v Tolmini. Stražbo te noči in naslednjih dni ni mogoče popisati. Ljudstvo je vse zbegano. Več žena je omedlelo. Eden najboljših gospodarjev, Vulč Ferdinand, pa je znorel. Telefončno so morali poklicati zdravnika iz Tolmina. Njegova nesrečna žena je ostala sama z dvema malima otrokoma in je od strahu in žalosti zbolela. — Cerkvenemu pevskemu zboru so pobrali vse cerkvene pesmarice.«

7 ton premoga v vrednosti 1605 Din. Prva razprava se je vršila že lani 24. decembra pred malim senatom, a je bila preložena. Manipulacije so odkrili še le 24. aprila 1930. Obravnava bo torej ravno čez eno leto.

Pred velikim senatom pa se bo 27. aprila ob 8.30 vršila razprava proti 30 ljubljanskim in ostalim osebam, ki so obtoženi komunistične propagande z letaki itd. Obtožnica je zelo obsežna in ima okoli sto s strojem pisanih strani. Obtožene bo branilo več odvetnikov. Razprava je določena na najmanj pet dni.

Zagonetka o 2 tisočakah

Ljubljana, 15. aprila.

Mali senat je danes obravnaval več kazenskih zadev. Najzanimivejša je bila razprava proti trgovskemu zastopniku Albinu T. iz Podbrezja. Obtožen je bil zločinstva tatvine in avtomobilskega karambola.

Bilo je 7. avgusta lani. Obtoženec je prišel okoli 2 popoldne na vižmarsko postajo. Prinesel je s seboj avizo, naslovljeno na pekovskega mojstra Majersiča v St. Vidu za pošiljko štirih zabojev peciva od tvrdke Bizjak v Zagrebu. Izročil je avizo službujočemu mlademu uradniku in 2000 Din. Uradnik je šel nato po dotični tovarni list in na njem potrdil s postajnim pečatom, da je pristojbina 1980 Din za povzette plačana. Vrnil je od 2000 Din stranki 20 Din. Oba tisočaka je pustil na mizi in stekel k telefonu, ki ga je klical. To priliko je porabil obtoženec in je vzel tovarni list z obema »jurjem«. Obtoženec se je pred senatom zagovarjal, da mu je sam uradnik vrnil denar in mu še pripomnil, da je vse v redu. Poudarjal je: »Jaz sem mislil, da je dobil po telefonu poročilo, da lahko izročim blago brez denarja...« Mladi uradnik Mirko G. je kot priča izpovedal, da je bil k telefonu klican zaradi dvornega vlaka. Ko se je vrnil od telefona, ni bilo več obtoženca v pisarni. Sam ni vedel, kam je dal denar, ali v blagajno ali ne. Se le pri predaji blagajne naslednji dan, ko je bil ugotovljen primanjkljaj in katerega je takoj kril, se je spomnil na obtoženca. Nasprotno je izpovedal šofer Kosta N., češ, da je dejal, da je vse v redu.

Obtoženec pa je lani povozil tudi kolesarja carinskega preglednika Jakoba Otrina na križišču Dunajske in Mesarykove ceste. Krivdo pa je zvržal na Otrina, kar je ta odločno zanikal. Obtoženec Albin T. je bil obsojen zaradi goljufije in karambola na 1 mesec in 5 dni strogega zapora, 150 Din denarne kazni, eventualno 2 dni zapora, v plačilo odškodnine Otrinu 229 Din in vseh procesualnih stroškov.

★ Bolne žene dosežejo z rabo naravne »Franz-Josef« grenčice neovirano, lagodno izpraznenje črev, kar večkrat izredno dobrodejno vpliva na obtele organe. Pisatelji klasičnih učnih knjig za ženske bolezni pišejo, da so potrjeni ugodni učinki »Franz-Josef« vode tudi potom njihovih raziskovanj. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in špecerijskih trgovinah.

Dve važni razpravi

Ljubljana, 15. aprila.

Prilagodnje tedne se bosta vršila pred deželnim sodiščem dva večja kazenska procesa. Za ta namen je določena velika porotna dvorana, ki je drugače povsem zapuščena.

Pred malim senatom se bo najprej 24. aprila ob 8.30 vršila velika razprava proti železničarjem, ki so obtoženi, češ, da so si na rafiniran način prilastili več vagonov režijskega premoga. Afera je svoječasno vzbudila v javnosti veliko senzacijo. Obtoženih je sedem oseb, da so od septembra 1927 do aprila 1930 večinoma s starimi tovarnimi listi vozili erarični premog z gorenskega kolodvora v mesto in ga tam prodajali raznim strankam po nižji ceni. V najhujši zimi leta 1929 so imeli vedno dovolj premoga na razpolago, čeprav je v Ljubljani vladalo veliko pomanjkanje kuriva. Sporazumno je sedem železničarjev izvrševalo primerne manipulacije s premogom, katerega sta jim pomagala potem razpečevati še dva neželezničarja. Od septembra 1927 do januarja 1930 so, kakor trdi železniška policija, speljali z gorenskega kolodvora 292 ton premoga v skupni vrednosti 64.564 Din, po zneje sta še dva obtoženca spravila s kolodvora

Zborovanje voditeljev Mar. družb

Ljubljana.

Včeraj popoldne se je vršilo v škofijski palači zborovanje voditeljev Marijinih družb, ki se ga je udeležilo nad 77 gg. voditeljev iz vseh strani ljubljanske škofije.

Ob 9. je otvoril in vodil zborovanje g. predsednik škofijskega vodstva spiritual dr. C. Potočnik, Poudaril je, da zborujemo ravno ob 1500 letnici efeškega cerkvenega zbora, ki je proglasil Marijo za pravo mater učlovečene božje Besede. Kot je prišel na svet Odrašenik sveta po Mariji, tako naj pride tudi božje kraljestvo k nam po Njej, tudi v naših časih, četudi se zunanje razmere spreminjajo. V to naj pripomore tudi današnje zborovanje, ki naj naše kongregacijsko delo idejno pogladi. — Preden je dal besedo gg. referentom, je prebral pozdravno pismo prevzvišene gospoda škofa dr. Gregorija Rozmana, ki s toliko ljubeznijo zasleduje vse delo za pravo vzgojo naše mladine. Pismo, ki so ga vsi navzoči sprejeli z velikim odobravanjem, se glasi:

»Dragi gospodje voditelji! Ker sem zadržan, da bi Vas osebno pozdravil in prisostvoval Vašim posvetovanjem, vam pisмено izročam najskrenejši pozdrav z željo, da bi bilo Vaše posvetovanje plodonosno v zveličanje naše mladine.

Marijine družbe so že dvakrat v zgodovini kraljestva božjega med našim narodom prerodile versko življenje; pa zaupamo, da so tudi v sedanjem položaju Cerkev najuspešnejše sredstvo poglavitne in prenovitve resnične vernosti. Marija in Evharistija, v tem je rešenje našet! Po Mariji do evharističnega Jezusa — bodi vodilo vsem Marijinim družbam. Išcite, prosim Vas, način, kako poživiti Marijine družbe, jih napraviti privlačne tudi današnji mladini, zlesti fantom. Duh mora ostati,

8 glav živine se zadušilo

Žrtev zlobne roke.

Sv. Križ pri Litiji, 14. aprila 1931.

Pod tem naslovom je prinesel »Slovenec« z dne 11. aprila iz Litije poročilo o nesreči v hlevu Antona Perkota na Cerknem nad Sv. Križem pri Litiji. To poročilo pa ni točno in ne odgovarja popolnoma resnici.

Pri Perkotu ne kurijo v hlevu, pač pa so oni večer kurili zvečer brzoparilnik v svinski kuhinji poleg hleva. Tudi se ni valil dim iz hleva, ko je prišel gospodar domov. Mogoče je, da je zvečer na kak način dim uhajal iz svinske kuhinje v živinski hlev, toda čudno je, zakaj so ostale žive vse kokoši, ki so bile le 1 meter od tledega vrtnega podboja, dočim je bila živina mrtva, dasi je bila 10 metrov proč.

Še večja uganka je, da so našli pozneje v zaprti peči in v pokritem loncu mrtvo, pa neoskubljeno kokoš. To najbolj priča, da je bila pri tej nesreči zraven zlobna roka. Za to je jasno, da krivda vse te nesreče ni nevednost in malomarnost, ker Perko je skrben gospodar in tudi občinski odbornik. Poginile pa so 4 krave, 2 teleti in 2 junca.

Vlom v župnišče v Crešnjevcu

Slov. Bistrica, 14. aprila.

V noči na terek je neznan storilec vlomil v pisarno župnika ko je ta legel k počitku. Vlomilec je k oknu pridelil brano, vzel debelo hrastovo bruno, razkomadil železno omrežje na oknu in se splazil v notranjost. Premetal je vse kotičke, vendar pa ni našel ključa od blagajne ter je odnesel le 50 Din gotovine. Privoščil si je tudi ostanek župnikove večerje, ki jo je pojedel na otomanj in nato izgubil neopaženo v deževno noč. Orožništvo ga pridno zasleduje.

metoda in nebitvene forme se spreminjajo časa primerno.

Da bi Vaše delo imelo uspeh, Vas vse iz dna svoje duše blagosloviljam!

† Gregorij, škof.«

Nato so sledili trije referati. Ker jih bo priobčil »Voditelj«, se omejimo le na glavne misli iz njih.

Prvi referent, gospod superior oo. jezuitov Frane Tome je jasno poudaril pet temeljnih idej Marijine kongregacije; Kongregacija je stanovska organizacija z verskim in Marijanskim značajem in smotrom, usmerjena v aktivnost po eliti.

Za njim je ugal srca navzočih gospod prior Valerijan Učak v toplem nagovoru. Voditelj naj iskreno ljubi Našo ljubo Gospo in nebesko Mater, naj jo kot vzoren, požrtvovalen in ljubeč dušni pastir posnema in nato kot močna in kar moč popolna osebnost vzgaja tudi kongregacijske, zlasti k organiziranemu karitativnemu in vzgojnemu delu. — Gospod benediktin Jože Oven pa je kot praktik poudaril pozitivne in negativne strani sodobne kmetijske mladine, katero naj bi ravno Marijina kongregacija najuspešneje dvignila in usmerila v svetlo bodočnost.

Slično je poročal gospod koreferent profesor A. Kordin o sodobni dijaški mladini.

Po vsakem referatu se je razvila živahna in stvarna debata, ki je sprožila marsikak dragocen mignilaj za uspešno in času primerno pastirovanje naše mladine. Razgovora so se udeležili gg. kanonik Stroj, dr. Klinar, p. Kopatin, dekan Tomažič, Cegnar in Kete, g. župnik Volk in dr. Arneje, prof. Kordin, katehet Žužek, vikarja Košmerj in dr. Poganičnik.

Molitev k nebeski Zavetnici je zaključila lepo uspelo zborovanje.

Razne nesreče

Ljubljana, 15. aprila.

V ljubljansko bolnišnico so včeraj sprejeli pet ponesrečenec.

Prvo ponesrečenec je bil zopet žrtev grdega fantovskega obračunavanja z nožem. 24letni delavec Franc Rogelj z Grada v občini Cerklje, je šel dne 10. t. m. z družbo nekaterih vaških fantov v gostilno. V prepripi, ki je nato nastal, ga je drug fant sunil z nožem v levo nogo. Rogelj se ne bi zmenil za rano, da se mu ta ni pričela gnojiti. Tako pa je moral danes v bolnišnico.

Zahrbtnen napad se je snoči pripetil v šentjakobskem delu mesta. 26letni Anton Marinčelj, stanujoč v Florjanski ulici 13, je šel ponoči domov. Tam pa so ga brez vsakega povoda napadli neznan in ga ranili z nožem po desni roki.

V Medvodah sta se danes dopoldne pripetili dve hujši nesreči. 40letni posestnik Jože Kolar iz Medvod je padel pod voz in se poškodoval na levi roki in levi nogi.

Pri delu se je v Medvodah ponesrečil 15letni ključavničarski vajenec Josip Plešec. Zažgal je namreč karbid in puh gorečega karbida ga je opeknel po obrazu.

47letna posestnica Ana Lučič s Turjaka se je ponesrečila že dne 5. t. m. Molzla je v hlevu kravo, ki pa je žensko podrla na tla in jo poškodovala na levi strani. Lučičeva ima najbrže zlomljenih več reber. V bolnišnico pa se je prišla zdraviti šele danes.

Naročajte »Slovenca«!

„In nam bo letina pod varno streho“

Temelj nebotičniku v Ljubljani položen v soboto

Ljubljana, 15. aprila.

Smo sodobniki velike faze razvoja, ki jo doživlja sedaj Ljubljana v svojem stavbnem gibanju. Ta faza bi se dala kvečjemu se primerjati s časom pozne renesanse, ko je Ljubljana dobila po večini vse dosedanje starejše palače in lepe hiše ter z gibanjem po potresu, ko je mesto pričelo živeti sveže življenje. Tretja največja sedanja faza se ni zaključena, gotovo pa je, da bo med najpomembnejša dela prišteda visoka zgradba Pokojninskega zavoda, takozvani »nebotičnik« na Dunajski cesti. Ne samo zaradi svoje, v Ljubljani dosedaj še ne dosežene dimenzionalnosti, temveč tudi zaradi svoje arhitektonske skladnosti bo ta stavba pomnila za razvoj Ljubljane važen mejnik v vseh ozirih, predvsem pa v estetskem. Šele, ko bo »nebotičnik« dograjen, nam bo jasno, kako

je spadal prav na to mesto, kjer se sedaj gradi.

Temeljna dela so dosedaj napredovala že v toliko, da se bo mogla v soboto, dne 18. t. m., izvršiti slovesna blagoslovitev temeljnega kamna. Blagoslovitev bo ob 12 izvršil g. knez nadškof dr. Anton Bonaventura Jeglič. K blagoslovljivi bodo povabljeni odlični predstavniki naše javnosti. V temeljni kamen bo ob tej priliki vžidana listina, ki se pričinja z župančičevimi verzji, nalašč spesjenimi za to priliko.

Listina se glasi:

»Da naše zrno bo imelo leho
in nam bo letina pod varno streho

O. Župančič

je začel graditi to palačo Pokojninski zavod za nameščence v Ljubljani v letu Gospodovem MCMXXX v XII. letu kraljevine Jugoslavije za časa vladanja drugega kralja iz rodu Karadjordjevičev

Njegovega Veličanstva
Aleksandra I.

ko je bil minister za socialno politiko in narodno zdravje

dr. Nikola Preka

predsednik Pokojninskega zavoda za nameščence v Ljubljani Vekoslav Vrtovec, podpredsednik dr. Mirko Božič in Evgen Lovšin, direktor zavoda dr. Anton Sagadin. Po načrtih zavodovega arhitekta ing. Vladimira Šubica. Kot viden izraz naložbe imovine zavarovancev za njihova stara leta.

(Podpis predsednika in direktorja ter pečat zavoda.)

Zidarska in železobetonska dela je izvršila Ljubljanska gradbena družba.

Varujte se s

Panflavin-pastili

zoper prehlad! Jemljite vsak dan par PANFLAVIN-pastil!

Italijani v Jugoslaviji

Zvesti že obrabljenu geslo »Reci, da ti ne porečejo!«, ki pa spriče neinformiranosti povprečnega bralca v zunanji politiki včasih vendar za-leže, so fašisti v odgovor na okrožnico jugoslovanskih škofov proti omejevanju verske svobode naših krvnih bratov v Italiji pokazali s prstom na »neodrešeno« Dalmacijo. »Ali ne vidiš bruna v svojem lastnem očesu?« Rimski tisk je vnovič zapel mlo pesem o 2000 letni civilizaciji, ki se rusi pod udarci »barbarov«, o latinskem jeziku, ki so ga izgnali celo iz katoliških cerkva, o šolah in cerkvah, ki se »italijanskim jezikovnim občestvom« v Jugoslaviji ne dajo, o gorečih duhovnikih, ki jih škofje ne pustijo k svojim vernikom. Nič konkretnega, nikakršnih podatkov, številke se celo ne, čeprav jih fašisti ne pozabijo, kadar je treba bobnati v svet o »solncu, do katerega ima pravico 50 milijonski italijanski narod«. In vendar se vse to, zavito v lepe rečenice bujnega italijanskega jezika in servirano na krožniku kakega senatorja, in to še v Rimu, kjer se zbira mnogo predstavnikov katoliškega tiska, rado prime. V resnici je za trnek pograbilo tudi nekaj inozemskih listov in očitalo Jugoslaviji, da ne postopa z Italijani v verskem in političnem pogledu, kakor bi morala.

Naša anketa o življenju Italijanov v Dalmaciji je imela namen, pokazati svetu, na kateri strani je resnica in kje laž. Italijanskega tiska ne bomo prepričevali, ker nas skušnja uči, da je nedovzetan za resnico, pa naj bo tudi matematično dognana, ko gre za to, da se branijo imperialistične težnje fašistične Italije, pač pa velja naša anketa tistemu inozemskemu tisku, ki se je dal po fašistih zavesti. Znano nam je, da se je pred leti neki italijanski novinar vrnil iz Dalmacije, kamor ga je uredništvo poslalo z nalogo, da pribeje preganjanje italijanskega življa, ves obupan, češ, kaj naj piše, ko pride na vsej vzhodni jadranski obali na 800.000 ljudi komaž 5000 Italijanov! In vendar je isti časnikar napisal celo vrsto člankov o preganjanju Italijanov v »italijanski« Dalmaciji!

Podatki iz leta 1924. izkazujejo, da je ob vsej jadranski obali živelo 5609 Italijanov, ki so predstavljali 0,72% skupnega prebivalstva (764.699 duš). Poleg vsega živi ta peščica Italijanov razkrojena po 95 krajih. To so po ogromni večini sami optanti, to je italijanski državljani; med njimi je tudi mnogo Dalmatincev hrvatske narodnosti, ki italijanskega jezika niti ne znajo in so optirali za Italijo obetajoči si bogve kakšnih koristi.

Mesto Krk — torej ne otok, katerega skupno prebivalstvo je povečini hrvatsko — je edini kraj v Jugoslaviji, kjer so Italijani v večini (na 1880 ljudi pride 770 Hrvatov, okoli 760 italijanskih državljanov in 350 Italijanov, jugoslovanskih podaničkov). Italijani imajo štiri razredno osnovno šolo, otroški vrtec in strokovno šolo za deklice; to šolo kakor tudi vse druge italijanske šole v Dalmaciji vzdržuje »Lega Culturale Italiana«. Na šoli poučujejo italijanski učitelji in italijanski katehet iz Italije. Italijanskim vernikom je škof odkazal cerkev sv. Kvirina, nekdanja stolnica, kjer svobodno opravljajo svoje verske dolžnosti. — Na Sušaku živi 289 Italijanov, ki hodijo svobodno v šolo in cerkev na Reko.

V splitski škofiji je 1348 Italijanov, od teh 1151 v Splitu in 127 v Trogiru. Ti imajo lastne osnovne šole, na katerih poučujejo italijanski učitelji in italijanski katehet, lastnega duhovnika, italijanskega državljana, svojo kongregacijo, italijanske redovnice, in škof jim je odkazal cerkev sv. Duha, kjer lahko poslušajo italijanske pridige. — Na Hvaru živi 89 Italijanov, ki pošiljajo 13 otrok v italijansko osnovno šolo in 4 v otroški vrtec. — In v Šibeniku, o katerem italijanski časnikarji radi poudarjajo, da je italijansko središče, živi 120 Italijanov, to je italijanskih državljanov, ki imajo lastnega duhovnika iz Italije in pošiljajo svoje otroke v italijansko šolo. V Šibenik kakor tudi v Split prihajajo ob izrednih cerkvenih pobožnostih, posebno pa v postu, pridigarji iz Italije. Škofje nagovorijo italijanske otroke pri birmi ali po prvem sv. obhajilu v italijanskem jeziku.

Drugi Italijani so razkropljeni po vsej obali in se med slovenskim prebivalstvom popolnoma izgubijo. Italijani v Jugoslaviji sploh ne predstavljajo narodne manjšine v običajnem pomenu; kajti Italijani v Jugoslaviji so italijanski državljani in njihovo število tudi ne doseže niti zdaleč odstotka napram ostalemu prebivalstvu v deželi, ki se zahteva, da lahko postane skupina različne narodnosti »narodna manjšina«. Niti nimajo lastnega kulturnega življenja razen v mestih, kjer ga italijanski konzul umetno vzdržuje, in v slovenskem morju popolnoma utonejo. Ta peščica Italijanov, slovenskih poturic in ostankov priseljencev Benečanov, uživa pri nas polno versko in tudi politično svobodo, v kolikor je pač mogoče, dovoljevati tujim državljanom, ki poleg vsega tvorijo nekako oporišče fašističnega imperializma, da se v javnem življenju udeležujejo.

Tako je pri nas. Mi bi ne imeli prav nič proti temu, ako bi Italija dala iste pravice, ki jih v Jugoslaviji uživa 5000 po vsej obali razkropljenih Italijanov, Slovanom v Primorju. Do teh svobodnin ima vendar pravico 600.000 Slovanov, ki so bili ogrezani od živga narodnega telesa, ki so kompaktno naseljeni in tvorijo v deželi večino. Samo to zahtevamo od Italije in nič več!

Predsednik v'ade je obolel

Belgrad, 15. aprila. AA. Zaradi lahkega prehlada ostane na zdravniški nasvet predsednik ministrskega sveta in minister notranjih zadev general Peter Živković nekaj dni doma.

Dr. Frangeš pri papežu

Vatikan, 15. aprila. Ž. Dr. Oto Frangeš, minister na razpoloženju in predsednik jugoslovanske delegacije na agrarni konferenci v Rimu, je s svojo gospo in g. dr. Stojanovičem obiskal 28. marca v spremstvu sekretarja našega poslanstva Svete Stolice g. Jovanoviča, Zavod sv. Jeronima.

Nemirna Portugalska

Moskva podpira upor z orožjem in denarjem

Portugalska je država sezonskih revolucij. Vendar pa se je zdelo v poslednjem času, da se je predsedniku-diktatorju generalu Carmonu posrečilo ustvariti nekoliko mirnejše razmere. Toda naenkrat je na otoku Madeiri izbruhnila revolucija, ki resno ogroža obstoj portugalske države. Čitali smo, da je začasna vlada v Funchalu, glavnem pristanišču otoka, poslala Društvu narodov brzojavko, ki to mesto proglašala za začasno prestolico Portugalske. Guverner otoka Madeire je bil od upornikov ujet, vladna palača zasedena, in javnem proglasu pa proklamirana nezavisnost od lisbonske vlade. Upor na Madeiri je našel odmeve tudi v materni deželi in že prihajajo poročila, da se je uprlo nekaj vojaških posadk v okolici Lizbone.

Do sedaj so vse portugalske revolucije potekle dokaj pohleвно. Po glavnih ulicah Lizbone so šli parkiri gori in doli vladne čete, spredaj častniki s sabljami v rokah. V drugem delu mesta pa so prirejali uporniki obhode in tako se je po nekaj dneh vedno vse mirno končalo. Obe stranki sta bili tako pametni, da sta se zadovoljili z razdelitvijo proglašev, potem pa sklenile mir. Uporni voditelji so navadno bili zelo milo kaznovani. Vlada jih je poslala na letovišče na solnčne Azorske otoke, ali kar naravnost na Madeiro, imenovano »otok blaženih«, kjer so »mučeniki« prav udobno živeli in v miru razmišljali o nadaljnjih revolucijah.

Sedanji predsednik general Carmona je upeljal dokaj strožji režim. Ze pozimi 1926 se je moral boriti proti močnemu uporu, na katerem ni bilo udeleženo samo vojaštvo, ampak tudi komunistično organizirano delavstvo, ki ga je Moskva bogato podpirala z orožjem in denarjem. Prišlo je do krvavih počestnih bojev, toda končno so se morali voditelji Alfonso Costa in Norton de Matos udati na milost in nemilost. Carmona je diktator, ki v mnogem sliči bivšemu španskemu diktatorju Primo de Riveri. Tudi Carmona je čist značaj, kateremu je blagor domovine gotovo iskreno pri srcu in je gotovo, da si je pridobil znatnih zaslug za Portugalsko. Toda kakor v Španiji, je tudi na Portugalskem diktatura izzvala protistremljenje ljudi, ki se z diktaturo kot trajno obliko vladavine niso hoteli spri-

jazniti. Carmonovi nasprotniki imajo toliko lažje stališče, ker armada ni docela zanesljiva, ampak grede generali s tistim, ki jim ponudi večjo materielno ugodnost.

Kakih 70-75 odstotkov Portugalcev je analfabetov, ki žive še v zelo primitivnih razmerah, ne da bi se mnogo brigali za programe in razne vladne oblike. Na deželi je malo industrijskega prebivalstva, ki ni zmožno voditi revolucije. Politično zelo delavna je samo tanka plast izobraženstva, ki skuša za svoje politične namene pridobiti vojaštvo. Tako je zanimljivo, da so v ozadju vojaškega upora na Madeiri tudi razne politične osebnosti. Govori se, da je prejšnji ministrski predsednik Bernardino Machado, ki živi v Parizu kot begunec, na čelu uporniškega gibanja. Neprijetna za vlado je okolnost, da niso zanesljive čete, katere so bile poslone proti upornikom. Vendar je mnogo verjetnosti, da bo vlada tudi to pot obvladala položaj.

Vlada drži red

Berlin, 15. aprila. AA. Po poročilu iz Lizbone je politična napetost na Portugalskem popustila. Vlada je obvladala položaj in je pridobila vse čete na svojo stran. Varnostni ukrepi, ki so bili izdani za Lizbone, bodo razveljavljeni. Vlada je zavzela važna križišča na deželi in jih zasedla z vojaštvom. Ekspedicija proti revolucionarjem na Madeiri in na Azorskih otokih je že prispela v Madeiro. Čete so začele prodirati proti upornikom, vendar vlada zaenkrat še ni izdala podrobnih poročil o teh akcijah.

London, 15. aprila. kk. Zdi se, da bo ostala blokada Madeire in Azorskih otokov, kakor so jo napovedali v Lisboni, brez učinka. Tako je neovirano pristul v pristanišče angleški parnik »Balmoral Castle«, najbrže radi tega, ker je bila slučajno zasidrana v pristanišču angleška križarka. Brezžične vesti posebnih poročevalcev, ki so se vozili s to ladjo, javljajo, da Madeira izgleda še popolnoma tako kakor pred revolucijo in da portugalske topničarke, ki so se sicer pokazale na obzorju, niso prišle v bližino.

Nemški industrijalci v Jugoslaviji

Program izleta

Belgrad, 15. aprila. AA. Zavod za pospeševanje zunanje trgovine javlja, da se je program pota nemških industrijcev po naši državi izpremenil v toliko, da si nemški gostje ne bodo ogledali rudnikov. Določeni je tale program:

29. aprila ob 18. dojejo nemški industrijci na Bled.

30. aprila obiščejo Jesenice, popoldne pa odpotujejo v Ljubljano. V Ljubljani bodo imeli v Trgovski zbornici konferenco s predstavniki gospodarskih krogov.

1. maja si bodo ogledali Trbovlje, cinkarno v Celju in druge industrijske kraje v drav. banovini.

2. maja odpotujejo gostje v Zagreb, kamor pridejo ob 12.30. Na postaji jih bodo sprejeli predstavniki mestne občine, trgovske zbornice in zagrebški gospodarstveniki. Nato se bo vršil v zagrebški zbornici sprejem, kjer bodo stopili z njimi v zvezo naši interesi za nabave v Nemčiji, nemški industrijci pa se bodo zanimali za nabave iz Jugoslavije. Zvečer bo svečana predstava v operi.

3. maja popoldne si bodo nemški gostje ogledali pomladanski sejem ter se sestali ponovno z zagrebškimi gospodarstveniki. Zvečer se odpeljejo v Belgrad.

4. maja si bodo gostje ogledali Belgrad, nato pa bo sestanek med nemškimi in belgradskimi gospodarstveniki. Popoldne istega dne bo sprejem v ministrstvu za trgovino in industrijo, zvečer pa bo prirejen svečan banket.

5. maja bo sprejem v nemškem poslanstvu, nato pa sestanek z jugoslovanskimi gospodarstveniki v centrali industrijskih korporacij. Popoldne bo izlet po Donavi.

6. maja bo sprejem, ki ga nemški gostom pri-

redi predsedništvo vlade in ostala ministrstva.

7. maja odpotujejo gostje v Sarajevo, kjer si bodo ogledali tovarne za preproge in tobačno tovarno. Popoldne bo v sarajevski trgovski zbornici sestanek s sarajevskimi gospodarstveniki, zvečer pa bo na čast gostom prirejena svečana večerja.

Gostje ostanejo do 9. maja v Sarajevu, nato pa odpotujejo z avtomobili preko Mostarja v Primorje.

10. maja pridejo gostje v Dubrovnik, kjer jim pripravljajo svečan sprejem.

11. maja bo izlet na Lovčen in Cetinje.

12. maja pridejo gostje v Split, kjer se bodo v trgovski zbornici sestali s splitskimi gospodarstveniki.

Po poročilu našega generalnega konzulata v Düsseldorfu bo na tem izletu sodelovalo 20 do 30 nemških gospodarstvenikov, večinoma generalnih ravnotejcev podjetij raznih vrst nemške industrije. Zavod za pospeševanje zunanje trgovine opozarja vse naše gospodarske kroge na ta izlet nemških industrijcev in jih poziva, da stopijo v zvezo z udeleženci ekskurzije. Dalje opozarja Zavod za pospeševanje zunanje trgovine vse trgovske zbornice in gospodarske organizacije v naših gospodarskih centrih, katere bodo obiskali nemški industrijci, da nemške goste zainteresirajo za naše gospodarstvo.

Ta program obiska nemških industrijcev je definitivni.

Zadovoljna Moskva

Moskva, 15. aprila. AA. Politični krogi so zelo zadovoljni, da je bil dosežen sporazum v vprašanju dobav nemške industrije Rusiji. Listi izražajo mnenje, da bo trgovina med Rusijo in Nemčijo zelo oživila.

Mirovni poziv francoskih katolikov

Razne francoske katoliške organizacije so naslovile sledeč mirni manifest za mir med narodi:

»Dvanaest let je preteklo od poslednje vojne, ki bi v resnici morala biti zadnja in zopet vstaja nemir in dušah radi vznemirjajočih vesti, ki se širijo in ki vzbujajo strah pred novimi mednarodnimi zapletitvami.

Kljub nekaterim vojnim težavam pa mednarodne organizacije vendarle napredujejo in se medsebojni odnosi počasi, a vendarle zboljšujejo. Dasi obstoja strah pred novo vojno, vendar je tudi krepko upanje in vera v mir. Vstaja zarja upanja, ki jo pozdravljamo katoličani iz celega srca, veselji, da lahko znova zatrdimo naša mirovna stremjenja, ki temelje na krščanskih načelih, ki jih papeži niso nikdar nehali klicati svetu v spomin.

Ze leta 1894 je Leon XIII. opozoril na grozno nevarnost neprestanega oboroževanja. Sredi vojne je Benedikt XV. 1. avgusta 1917, še prej kot predsednik Wilson, predlagal istočasno razorožitev in pozval vlade, da naj namesto oborožene sile postavijo moralno silo pravice. Pij XI. je leta 1922. spomnil narode, da najboljšo poročilo za mir ni sila bajonetov, ampak medsebojno zaupanje in prijateljstvo. Isti papež je v božičnem govoru 1930 označil za zločinski tisti narod, ki bi druge ogrožal z vojno.

Katoličani nimajo drugega mišljenja, kakor njihov poglavar. Njihov krščanski patriotizem jim nalaga dolžnost, da spostujejo domovino vsakogar in da izpovedujejo medsebojno ljubezen do vseh ljudi, ljubezen, ki po besedah sv. Pavla ne pozna meja. Nasprotno tistim, ki razne mednarodne organizacije smatrajo za brezpredmetne in brezpomenne, zrejo katoličani v njih utelesenje stare krščanske ideje. Mi smo torej nazirajo, da kljub raznim pomanjkljivostim Društvu Narodov, arbitražne pogodbe, narodno razsodišče v Haagu in končno tudi Kelogov pakt služijo kot dragoceni pomočki za izmirjenje sveta.

Pozdravljamo, kakor novo mirovno obljubo, splošno razorožitveno konferenco, ki se bo sešla v Zenevi 1932. Vendar pa je naš patriotizem čuječ in odkrito izpovedujemo naziranje, da mora biti vprašanje razorožitve tesno zvezano s problemom

varnosti. Razen tega pričakujemo, da bodo z mirovno organizacijo v isti meri napredovala tudi mirovna stremjenja po vseh deželah. Treba je torej, da se brez ozira na meje narodi med seboj spoznajo in prično medsebojno spoštovati, da skušajo razumeti medsebojna stališča in jih prijateljsko združiti.

Čeprav raztreseni po raznih domovinah, katerim so udani s celim srecem, tvorijo vendarle katoličani eno samo veliko družino, ki je poslušna skupnemu očetu. Zato so prav oni poklicani, da bolj kakor kdorkoli delajo za mir. Mi smo trdno odločeni, da se posvetimo tej zvišeni ideji.

Proglas so podpisale vse francoske katoliške organizacije, tako zastopniki katoliške dijaštva, delavstva, razumnštva, ženskih organizacij, odbor za prirejanje socialnih tednov, francoska katoliška liga za pravičnost in mir itd.

Roka zločincev v Nišu

Belgrad, 15. aprila. AA. S pristojnega mesta smo dobili sledeče sporočilo:

10. aprila t. l. ob 17.50 so našli v vestibulu železniške postaje v Nišu blizu blagajne med dvema avtomatoma v tam pušeni kmečki torbi pripravljeno razstrelivo v dveh zaprtih škatlah. Razstrelivo je bilo puščeno tam v zločinski nameri. Oblasti so takoj uvedle preiskavo in začeli zasledovati zločince, od katerih je bil eden prijel v potnišnem vlaku, ki je vozil proti Caribrodu. Arretiranc je priznal dejanje, ki ga je napravil v zločinski nameri z dvema drugima zločincema, katera oblastva iščejo. Zločinec je priznal, da so vsi trije po tajni poti prišli preko meje iz Bolgarije 7. t. m. po raznih potih, ter se sestali v Nišu in postavili v poslopje postaje razstrelivo, ki je bilo najdeno. Zaslijevanje in preiskava se nadaljuje.

Nov socialni zakon

Belgrad, 15. aprila. AA. Nj. Vel. kraj je na predlog socialnega ministra in ministra za narodno zdravje po zaslišanju predsednika ministrskega sveta predpisal in proglasil zakon o pobijanju endemičnega sifilisa.

Izplačilo izseljenskih vlog

Belgrad, 15. aprila. AA. Na podlagi čl. 4. zakona o izplačilu izseljenskih vlog pri Prvi srpski zemljoradnički banki v Belgradu in nekaterih drugih bankah z dne 15. januarja 1931 je finančni minister s soglasjem prometnega ministra izdal pravilnik o delovanju državne komisije za izplačilo izseljenskih vlog. Po tem pravilniku mora Komisija sprejeti kot dokaz o izseljeniški vlogi, da se je vlagatelj v dobi, ko je nalagal denar, mudil zunaj meja Jugoslavije z namenom, da si je služil z ročnim ali duhovnim delom denar, ali dokazila konzulatov kraljevine Jugoslavije ali izseljeniškega komisariata v Zagrebu, ali pa lahko ta dokazila dobi na podlagi knjig banke, iz katerih se vidi, da so hranile vloge prihajale iz inozemstva. V svrhu izpolnitve prijave mora komisija dovoliti vlagatelju neki rok, v katerem mora predložiti potrebne dokumente. Ta rok se s soglasnim sklepom komisije sme podaljšati, vendar samo do konca decembra 1931. Vsak vlagatelj, pooblaščenec, zastopnik ali naslednik bo dolžan predložiti komisiji izjavo, da je njegova vloga izplačana iz državnih sredstev in da preidejo vse njegove terjatve do Prve srpske zemljoradničke banke na državo. Za delo komisije po tem pravilniku je določena predsedniku in članom komisije ter delovodju mesečna plača 2000 Din. Po končanem delu bo komisija podala poročila trgovskemu sodišču v Belgradu, svoj arhiv pa Poštni hranilnici v Belgradu.

Polovična vožnja po državnih železnicah

Belgrad, 15. aprila. AA. Minister za promet je dovolil polovično vožnjo na drž. železnicah in ladjah delegatom združenega glavnega saveza iz vse države, ki potujejo na glavno skupščino saveza 16. maja v Splitu.

Belgrad, 15. aprila. AA. Na prošnjo društva vojnih invalidov in Ljubljani je prometni minister dovolil polovično vožnjo na drž. železnicah in ladjah udeležencem redne letne skupščine društva vojnih invalidov oblastnega odbora za dravsko bornovino v Ljubljani, ki bo 19. aprila.

Požar v ameriški ambasadi

Berlin, 15. aprila. AA. V palači Bluecher, kjer se je nastanilo poslanstvo Združenih držav, je izbruhnil velik požar. Palačo je kupila pred kratkim ameriška vlada. Vanjo pa se je preselil le del uradov. Zato niso zgoreli važni papirji. Vendar je materielna škoda zelo velika, ker je zgorela dragocena oprema in mnogo zgodovinskih slik. Bole se, da je palača tako poškodovana, da je ne bodo mogli več popraviti. Na mesto požara so prihitele vse razpoložljive požarne brambe. — Kako je požar izbruhnil, se ne ve. Stražnik je dejal, da je bilo pred ognjem več močnih eksplozij.

Nejasen položaj v Palestini

Jeruzalem, 15. aprila. kk. Na poziv angleške vlade, da bi Arabci poslali svoje delegate na skupna pogajanja z židovskimi delegati, je sklenil izvršni odbor Arabcev, da se bo sicer začel pogajati s palestinsko vlado, da pa ne bo poslal v London delegatov, ker ima biti temelj za pogajanja »Židi MacDonaldovo pismo Weissmannu, v katerem MacDonald priznava Židom v Palestini narodno domovino.

London, 15. aprila. kk. Kot protiakcijo proti obisku angleškega nadškofa iz Canterburyja v Jeruzalemu je bilo odposlanih 19 prominentnih članov katoliške unije, ki so že dospeli v Haifo in ki se bodo udeležili konferenca na gori Karmel.

Okrog pomorskega sporazuma

Pariz, 15. aprila. AA. Pri predsedniku vlade Lavatu je bila danes seja, ki so se je udeležili zunanji minister Briand, g. Tardieu, kot namestnik mornariškega ministra, ki potuje po Afriki, dalje državni podtajnik za državna vprašanja François Poncet, admiral Violet in načelnik na Quai d'Orsayu Massigli. Konferenci je bil namen proučiti instrukcije francoskim delegatom v Londonu, kjer se bo končno redigiralo besedilo pomorske pogodbe. Definitivni odgovor francoskih strokovnjakov ne bo predan, dokler se mornariški minister Dumesnil ne vrne iz Afrike.

Pariz, 15. aprila. Ž. Mornariška pogajanja, ki bi se morala včeraj nadaljevati v Londonu, se niso mogla nadaljevati iz razloga, ker francoska delegacija ni odpotovala v London. Prišel je samo predstavnik strokovnjakov, ki je stiliziral točen sporazum, o katerem pa se je že z uspehom razpravljalo. Francoska delegacija ni odpotovala vsled tega, ker na zadnji predlog Brianda še ni prišel povoljni odgovor niti od Italije niti od Anglije.

Predavanje o raku

Ljubljana, 15. aprila.

Danes ob 6 je imel sloviti strokovnjak za proučevanje raka un. prof. dr. Djordje Jovanović iz Belgrada v veliki dvorani OUZD predavanje o raku. Predavatelja je povabilo za predavanje »Jugoslovansko društvo za proučevanje in zatiranje raka, pripravljali pododbor Ljubljana«. Velika dvorana OUZD je bila polna odličnega občinstva, največ inteligence in pripadnikov zdravniškega stanu, poleg tega pa tudi lepo število akademikov medicine. Med odličnimi prisotnimi smo opazili načelnika banske uprave dr. Dolžnika, rektorja univerze dr. Šerka, dekana medicinske fakultete prof. dr. Kauskega, predsednika zdravniške zbornice dr. Rusa, častno dvorno damo gospo Tavčarjevo, un. prof. dr. Zupančiča, dr. De Franceschija, bivšega prosv. šefa dr. Capudra in še mnoge druge.

V imenu pripravljalnega odbora je pozdravil predavatelja g. dr. Zalokar. Omenjal je, da je bilo »Društvo za pobijanje rakat« pri nas osnovano pred dvema letoma po vzoru enakih organizacij po drugih državah.

Toplo pozdravljen je nato izvajal predavatelj svoje misli o raku in o borbi proti njemu. Predavanje je bilo, kakor ga je predavatelj sam označil, popularno.

Naše društvo pripada mednarodni ligi proti raku. Pred kratkim smo dobili večji kvantum radija, ki je zdravilno sredstvo proti raku. V raznih smereh se morano truditi proti tej strašni bolezni. Važno je zbiranje statističnih podatkov o raku, važna je predvsem prosveta ljudstva glede raka. Ljudstvu je treba dopovedati, da rak ni neozdravljiva bolezen, nasprotno, da je ozdravljiv, ako bolnik išče zdravniško pomoč v prvem štadiju bolezni, in da rak ni nalezljiva bolezen. Dalje je treba osnovati v naši državi posebno bolnišnico za raka. Vsakdo mora doprinesiti svoj del v borbi proti raku.

Viharno ploskanje je odobrilo izvajanja predavatelja, ki se mu je še posebej zahvalil dr. Zalokar.

Kako donaja gospodarstvo dobiček

Ljubljana, 15. aprila.

Nocoj je predaval v zbornišni dvorani ljubljanske univerze ob 6 profesor dr. A. Gosar in nadaljeval predavanje o socioloških in ekonomskih osnovah moderne družbene reforme. Govoril je o sredstvih pridobivanja, delu in kapitalu ter o organizaciji pridobivanja, tako o pridobitnih in potrošnih gospodarstvih ter vrstah pridobitnih gospodarstev.

Da ima moderno gospodarstvo izključno pridobitni značaj, je jasno. Kot sredstva pridobivanja pa pridela v posebej delo in kapital. V današnjem menjalnem gospodarstvu je lahko gospodarsko vsako delo. S pridobitnega stališča je prav vseeno, če je to delo koristno ali škodljivo. Danes človek lahko pridobiva denar tudi tako, da proizvađa in prodaja v splošnem nepotrebno, oziroma celo škodljivo blago. Iz tega sledi, da sta zasebno gospodarski pridobitni cilj in uspeh ter družabna korist v modernem in menjalnem gospodarstvu dva samostojna in ločena pojma. Pridobitni značaj dela torej ne zavisi ne od njegove produktivnosti ali neproduktivnosti, še manj od koristnosti, oziroma nekoristnosti. Brezpomembne so tudi ostale kakovosti dela in je vseeno, če je delo telesno ali duševno, navadno ali pa kvalificirano. V naravnem gospodarstvu je delal v glavnem gospodar sam. Delo pomožnih delavcev pa je imelo isto funkcijo kot njegovo. V modernem gospodarstvu pa je razmerje med lastnim in tujim delom bistveno različno. Delo, ki ga človek v svojem gospodarstvu sam opravlja, je obdržalo prejšnji poseben značaj. Tuje delo pa je povsem izenačeno z ostalimi stvarmi, gmotnimi pridobitnimi sredstvi. Razlika med osebnim in tujim delom pa zadeva ogromne mase ljudi, ki jih razdeljuje v dva tabora: v tako zvane kapitaliste in delavce, proletarce. S tem pa je postalo tuje delo sredstvo pridobivanja in od tod izvirajo vse socialne krivice. Tu tiči glavni problem meznega razmerja, dasi ni to še edini razlog. V pridobitnem gospodarstvu je postalo tuje delo samo še vsota, ki jo je treba delavcu plačati. S tem pa se človek zavestno in namenoma ponižuje na nivo živine in mrtvega stroja.

V modernem menjalnem gospodarstvu pa se ne oziramo na neposredno porabnost in produktivno sposobnost dobrin, ampak jih cenimo le po ceni, ki jo v gotovih razmerah reprezentirata. Ti lastnosti služita le še kot pridobitno sredstvo in odgovarjata na vprašanje, koliko to stane ali koliko dobim za to. Vodio vsega je pač čimvečji denarni pridobitek, dočim je neposredna porabnost in produktivna sposobnost poltransko in v nobeni zvezi s pridobitno sposobnostjo dobrine, ki odvija

od ponudbe in povpraševanja. Namen pridobitnega gospodarstva je pridobivanje denarja. Zato cenimo vsa pridobitna sredstva v denarju. Zato se tudi tuje delo ceni kot pridobitno sredstvo po tem, koliko plača za delodajalec. Edino lastno delo v pridobitnem gospodarstvu je ostalo še subjektivni cenitvi. Pa tudi tu podjetnik čisto svoje delo zaračuna podjetju. Preračunavanje vseh pridobitnih sredstev v denarju pa omogočuje račun rentabilnosti v podjetju. Zato razlikujemo v glavnem dve pridobitni sredstvi, lastno delo in kapital, pod katerega spadajo vsa pridobitna sredstva, ki se jih poslužujemo. Običajno razlikovanje treh produktivnih činiteljev: zemlje, kapitala in dela, ne drži. V naravnem gospodarstvu sta se produkcija in konsum ravnala eden po drugem. V modernem gospodarstvu pa je zamenjala produkcijo pridobivanje, konsum pa potrošnja, v čemer je gospodarstvo razpadalo v dve ločeni enoti. Danes vlada načelo: kolikor sem pridobil, toliko potrošim. Po tem uravnava človek svoje potrebe. Človek je na produkcijo pozabil in misli le na denar, zakaj in kako ga porabi, je pa drugo vprašanje. Običajna oblika pridobitnih gospodarstev je podjetje. Podjetja ločimo v glavnem v tri vrste: tovarne, ki se bavijo s produkcijo dobrin; v trgovine, ki se bavijo s prometom teh dobrin in banke, ki služijo zbiranju in razdeljevanju kapitala. Podjetja se po velikosti lahko zelo razlikujejo, v bistvu so pa enaka, njih zadnji cilj in namen je dobiček. Ločitev med pridobitnim in potrošnim gospodarstvom je najbolj vidna v delu družab. Zveza med delničarji in podjetjem je rabla. Zaradi tega se podjetje lahko hitro prilagodi vsakovrstnim razmeram in je razumljivo, da so tovrstna podjetja najbolj razširjena in najbolj mogočna. Prav zaradi tega ima le malo ljudi lastna pridobitna podjetja in se zato grupirajo ob njih armade delavstva. Poleg zaslužka v komunalnih državnih službah živi večina ljudi od zaslužka v tujih službah pri pridobitnih podjetjih. Zato so vsi problemi, ki so nastali, združeni s pridobitnimi gospodarstvi, pri katerih je centralna osebnost pridobitelj. Producent velja le še toliko, kolikor je samostojen pridobitelj. Če pregledamo, kakšen tip pridobitnika prevladuje v modernem gospodarstvu, vidimo, da podjetnik strokovnjak, trgovec in finančnik. Zadnja dva le pridobivata. Prvi pa producira in je vsaj toliko bolj koristen družbi. Iz tega sledi, da sta glavna stvaritelja kapitala z vsemi dobrimi in slabimi posledicami zadnja dva, ki v modernem gospodarstvu zadnjega časa izključno prevladujeta. Tu je glavni problem finansiranja, za tehnično izvedbo pa v splošnem skrbi strokovnjak, ki je zopet najet in torej podrejen. Vse delo in kapital vodijo torej le pridobitni interesi.

Predpisi o skupnem davku na poslovni promet. Izdajo tega dela je priredil dr. Valdemar Lunaček, tajnik zagrebske Zbornice za TOI v založbi Tipografije, Zagreb, Preradovičev trg 9. Knjiga vsebuje kratek uvod, kjer prinaša interesantne podatke o zgodovini tega davka pri nas in drugod. Sam dr. Lunaček pravi, da bo treba tarifno v kratkem in na mnogih mestih revidirati, in sicer tako, da bo revizija znižala gotove stopnje, izpolnila razne praznine in nivelirala gotova nesorazmerja. Knjiga vsebuje 1. Zakon o skupnem davku na poslovni promet od 12. julija 1930; 2. Uredbo od 14. marca 1931 O. P. št. 16.100 za izvedbo zakona od 12. julija 1930; 3. Popolni tekst tarife skupnega davka na poslovni promet (811 tarifnih števil); 4. Obsirno alfabetsko kazalo; 5. Potreben komentar pri posrednih odredbah citirane predpisa, najnovejša razpise finančnega ministrstva glede zakona in uredbe ter izvleček iz zakona od 31. januarja 1922 o davku na poslovni promet, v kolikor so njegove odredbe ostale v veljavi po uveljavitvi novega zakona z dne 17. julija 1930 in uredbe z dne 14. marca 1931. Novi predpisi so stopili v veljavo že 1. aprila t. l. in zato je potrebno, da se zainteresirani informirajo o kompliciranih predpisih glede sistema, roka in mesta plačila. Knjiga je okusno vezana v platno in natiskana na dobrem papirju. Cena je 70 Din in se dobi povsod.

Pravilnik za brezplačne vožnje. Belgrad, 15. aprila. AA. Prometni minister je sporazumno z ministrom notranjih zadev in finančnim ministrom izdal pravila glede brezplačne vožnje organov pomorsko-ribiške policije, carinarjev, finančne kontrole, državne policije na dogovorjenih progah na morju in Skadarskem jezeru. Po teh pravilih imajo omenjeni organi, če so v službi, in orožništvo, kadar je v službi državne policije, kadar potujejo v svojem uradnem delokrogu pravico do brezplačne vožnje na vseh progah Jadranske plovidbe d. d. na Sušaku, Dubrovačke plovidbe d. d. v Dubrovniku in Brodarskega d. d. Boka v Kotorju, in sicer uradniki v I. zvanikni in II. služitelji pa v III. razredu. Če pa sta na razpolago samo dva razreda, imajo uradniki in zvanikni pravico do I., služitelji pa do II. razreda.

Zasedanje mednarodne železniške unije. Belgrad, 15. aprila. AA. Letošnje redno zasedanje mednarodne železniške unije bo v Lizboni od 20. aprila do 2. maja. Na dnevnem redu tega zasedanja, ki mu je namen proučiti načine, kako naj se izboljša promet, so tehnična, komercialna in prometna vprašanja. Naše železnice bodo zastopali tri delegati: Generalni direktor državnih železnic Dimitrije Šreplovič, načelnik strojnega oddelka Milan Jojič, šef elektrotehničnega oddelka Dragan Ivković, šef transportnega oddelka dr. Maizis in referent centrale za razdeljevanje vagonov Josip Dolinar.

Davek na poslovni promet. Belgrad, 15. aprila. AA. Davčni oddelek finančnega ministrstva je obvestil finančne direkcije, da se rok za prijave za tiste osebe, ki niso predvidene kot plačevalci skupnega davka na poslovni promet, podaljša od 15. t. m. do konca t. m. Finančne direkcije imajo po sporočilu davčnega oddelka finančnega ministrstva dolžnost, da o tem podaljšanjem roku nujno obveste vse podrejene organe.

Borza

Dne 15. aprila 1931.

Denar

V današnjem deviznem prometu so ostali tečaji skoro popolnoma neizpremenjeni. Promet je bil srednji. Privatno blago je bilo zaključeno v devizi Trst, ostale zaključene devize pa je dala Narodna banka.

Ljubljana. (V oklepajih zaključni tečaj.) Amsterdam 2283.50 bl., Berlin 1352.50—1355.50 (1354), Bruselj 790.91 bl., Budimpešta 992.00 bl., Curih 1094.10—1097.10 (1095.60), Dunaj 798.28—801.28 (799.78), London 275.80—276.66 (276.26), Newyork 56.665—56.865 (56.765), Pariz 222.44 bl., Praga 168.05—168.85 (168.45), Trst 296.70—298.70 (297.7).

Zagreb. Amsterdam 2280.50—2286.50, Dunaj 798.28—801.28, Berlin 1352.50—1355.50, Bruselj 790.91 bl., Budimpešta 990.56—993.56, London 275.80—276.66, Milan 296.606—298.606, Newyork ček

56.665—56.865, Pariz 221.44—223.44, Praga 168.05—168.85, Curih 1094.10—1097.10.

Skupni promet brez kompenzacij 123 milij. **Belgrad.** Amsterdam 2280.50—2286.50, Berlin 1352.50—1355.50, Budimpešta 990.56—993.56, Curih 1094.10—1097.10, Dunaj 798.28—801.28, London 275.80—276.66, Newyork 56.665—56.865, Pariz 221.55—223.55, Praga 168.05—168.85, Trst 296.55—298.55. **Curih.** Belgrad 9.1270, Pariz 20.3025, London 25.22, Newyork 519.125, Bruselj 72.20, Milan 27.172, Madrid 52, Amsterdam 208.42, Berlin 123.58, Dunaj 73.98, Stockholm 138.90, Oslo 138.86, Kopenhagen 138.80, Sofija 3.76, Praga 15.37, Varšava 58.20, Budimpešta 90.55, Atene 6.73, Carigrad 2.46, Bukarešta 3.0875, Helsingfors 13.07.

Vrednostni papirji

Tendencja za državne papirje je bila danes nekoliko čvrstjša in so se deloma tečaji učvrstili. Prometa je bilo več kakor včeraj. Tudi bančni papirji beležijo nekaj prometa, zaključene so bile delnice Pradedione in Unionbanke po neizpremenjenih tečajih, Srbska je bila zaključena najprej po 183, kasneje pa se je učvrstila na 186. Industrijski papirji beležijo zaključje v delnicah Guttmann po čvrstšem tečaju 128, nadalje se je učvrstila osješka Sečerana na 295. Trboveljska je bila zaključena po 307. Med paroplovnimi družbami je bila zaključena po čvrstem tečaju Dubrovačka po 380.

Ljubljana. 8% Bler. pos. 93.25 bl., 7% Bler. pos. 83.25 bl., Celjska 150 den., Ljublj. kred. 120 d., Pradediona 920 den., Kred. zavod 160—170, Večve 128 den., Stavbna 40 den., Sešir 75 bl., Ruše 220 den. **Zagreb.** Drž. pap.: 7% inv. pos. 88.50—89.50, agrariji 51.25—52.50, vojna škoda ar. 423.75—424.25 (423.50—423.75), kasa 424—424.50 (423.75—424—424.50), 4. 423.75—424, 5. 423.50—424.50, 9. 424.25 bl., 8% Bler. pos. 93.50—94 (93.50), 7% Bler. pos. 82.875—83 (83), 7% pos. Drž. hip. banke 83.25—84, 6% begl. obv. 67.50—68 (67.50), Pos. mesta Zagreba 72 bl., Tobač. srečke 25 bl., Srečke Rdeč. križa 48 bl. Bančne delnice: Ravna gora 70 den., Hrvatska 50—60, Katolička 33—36, Poljo 52 den., Union 174—176 (174), Jugo 74—76, Lj. kred. 120 den., Medjunarodna 60.50 den., Obrtna 36 den., Pradediona 920—922.50 (920, 922.50), Srbska 185—187 (183, 186), Zemaljska 141—144. Industrijske delnice: Nar. šum. 25 den., Guttmann 128—135 (128), Slaveks 40—42.50, Slavonija 200 den., Drava 235—238, Sečerana Osjek 295—300 (295), Nar. ml. 20 bl., Osj. Jev. 215 den., Brod. vag. 64 den., Union 70 den., Večve 133 den., Isis 44—47, Ragusa 375—385 (380), Oceania 200—205, Jadr. plov. 530—530, Trboveljska 306—308 (307).

Belgrad. Narodna banka 7900, 7% inv. pos. 89.25 (100.000), agrari 51—52, vojna škoda 423.25 (180 kom.), Begl. obv. 68.25—68 (60.000), Tobačne srečke 20, Srečke Rdeč. križa 40.

Notacije državnih papirjev v inozemstvu. London: 7% Bler. pos. 81.75—82.50, Newyork: 8% Bler. pos. 92—93, 7% Bler. pos. 82—82.50, 7% pos. DHB 82—83.50.

Dunaj. Podon.-savska-jadran. 88.40, Wiener Bankverein 16.05, Creditanstalt 45.55, Escompteges. 160, Ruše 25.25, Mundus 133, Alpine 20.45, Trboveljska 37.30, Rima Murany 55.50.

Žitni trg

Trg je nadalje brez posla, cene pa so nekoliko nategnile radi stalnih dovozov. Danes so zahtevali za gornjebačko blago 80 kg 1% 162.50, 79 kg 2% primesi pa 159, banatsko blago stane neizpremenjeno 157.50, koruza pa 90 času primerno suha. Za ječmen zahtevajo: 64-65 kg 155—160, 67-68 kg 190, rži ni na trgu, ker so jo porabili za krmo. Moka je neizpremenjena 245—275—300 po kvaliteti.

Novi Sad. Pšenica bač., nofiška šlep 79-80 kg 160—162.50, gbč. 79-80 kg 157.50—160, gbn. 155—157.50, sr. 78 kg 145—147.50, sr. okolica Indija 75 kg 150—152.50, slav. 78 kg 145—147.50, šlep 77-78 kg 142.50—145, koruza bač., sr. 90—92.50, maj 92.50—97.50, ladia Donava Sava, 92—94, otrobi bač. v jutavrečah 130—132.50, ban., slav. 125—130. Promet: 46 vagonov pšenice, 86 vagonov koruze, 1 vagon ječmena, 12 vagonov moke, 3 vagoni otrobov. Tendencja prilazna.

Budimpešta. Tendencja negotova. Promet omejen. Pšenica maj 15.77—15.81, zaklj. 15.79—15.80, rž maj 13.40—13.50, zaklj. 13.50—32, koruza maj 13—13.05, zaklj. 13.02—13.04, julij 13.35—13.45, zaklj. 13.38—13.40, tranz. maj 10.30—10.37.

Kulturni obzornik

Baletni večer Gruntove in Zukovskega

V torek 14. t. m. je bil v ljubljanski operi baletni večer dveh baletnih solistov Narodnega gledališča v Belgradu, Ksenije Gruntove in Anatola Zukovskega. Večer ni bil kdovekako dobro obiskan.

Glazbeni kosi, na katere se je pesalo (in ki jih je za intermezzi igral g. Konradi), so bili precej kvalitetno izbrani: Strauss, Glazunov, Chopin, Pugno, Reger, Falla, Dohnany, Saint-Saens, Skrjabin, Rahmaninov, Rimskij-Korsakov, Prokofjev itd. Igrač je bil dober, klavir pa zelo slab.

Gospa Grunt ima čedno, gibčno postavbo, je zmožna tudi akrobatskih efektov, operira z zelo okusnimi kostumi in se zna vživljati v različne baletne stile in karakteristike, pristojna ji zelo humor in groteska. V koliko je bila mimična interpretacija raznih karakterističnih glasbenih kosov njena invencija, se ne da presoditi, v nekkih skladbah se je držala koreografije Preobraženske, Fromanove ali Rausajeva. V prvem delu sporeda je bila posrečena kreacija Lutka, groteskna mimika v okorno-geometričnem stilu nežive figure, ugajal je tudi s primernim kostumom in lučjo podprti Ognjeni ples, ki je slikal kako se plamenček širi v požar in končno zgasne, čedna je bila Regerjeva Humoreska, Španski ples, originalno Nepoznano božanstvo (Eudov kip oživi in se orientalski mehko kreče z udij). Orientalna fantazija je pa bil akrobatski kos in razkazovanje nagote in nekoliko spotikljivih poz, duet Mornarska ljubezen je bila pa parodija na sivo seksus.

Gosp. Zukovskij je s svojim izredno ostrim ritmičnim čutom naravnost imponiral, tako, da je uporabljal španski ples ponavljati.

Kdovekaj novega in originalnega nam pa ta večer ni prinesel.

Likovič Joža: Prodane duše. Povest o trpljenju primorskih Slovencev onstran meje, ki s svojim poživljajalnim župnikom brani svoj dom in jerik pred tujimi nasilniki. Med svetlo vsebino so vpleteni pretresljivi dogodki, ki so se v vsej grozoti odigrali med našimi primorskimi brati onkraj meje. Povest se prodaja po vseh knjigarnah za ceno 30 Din.

Mariborsko pismo

V kazinski dvorani se otvorila prva letošnja domača slikarska razstava. Razstavljenih je okoli 50 del štajerskega rojaka slikarja Ante Trstena jaka. Razstavljenne slike bodo nudile vpogled v snovanje in delavnico tega odličnega naslega umetnika slikarja. Med razstavljenimi deli bodo predvsem takšna z izredno značilnimi, pestrimi in folklorno bogatimi ter dragocnimi lužičkimi motivi. Razen tega bo razstavljenih tudi nekaj slik z motivi iz Korčule. Kulturnemu občinstvu se poset prav toplo priporoča.

Pevsko društvo »Mariborec« je poklonilo svoje sklepno izvajanje oratorija »Vnebovzletec« prebivalstvu Dravske doline. Priznati moramo, da je pokazalo prebivalstvo Dravograda in okolice veliko razumevanje za narodno kulturno vzgojno delo, ki ga vrši »Mariborec« s svojimi glasbenimi prireditvami. Obisk je bil sijajen, sprejemanje glasbene in miselne vsebine pozorno, izredno intenzivno doživljajoče. Poslušalstvu se je poznalo, da razumeva, da uživa in se dviga v religiozne etične višine oratorija. Sattnerjeva glasba razbije narodno dušo, ker je vzeta iz nje. Versko-etično-narodno čuvstvanje se zbudi ob teh zvokih, se razžarja in očisti duševnost. Tako se je v Dravogradu zopet lahko ugodilo, da ima Sattnerjevo Vnebovzletca za naše kulturno življenje trajno veljavo. Če je hotel »Mariborec« tokrat preizkusiti in uveljaviti vzgojno dinamiko Sattnerjevo glasbo med ljudstvom, potem mu priznavamo, da se mu je to docela posrečilo.

Glasbeno strokovne ocene je bilo že o proizvajanjih Vnebovzletja v Mariboru, Ljubljani in Celju dovolj. Omenjamo le, da je bil tudi v Dravogradu »Mariborec« na svoji umetniški višini. Med solisti je je prvačica seveda G. Lovšičeva. Očarljiva sila njenega umetniškega podajanja ne leži le v dovršeni izsolanosti in nenavadno lepi barvenosti njegove glasu, temveč tudi v pestrosti in bogastvu njenega čuvstvenega dojemanja in lahki nepriljeni izrazljivosti vseh njenih prozne duševne razgibanosti — ki je vedno naravna, globoko doživljena, prikipevajoča na dan v oblikah in glasovnih formacijah, ki tvorijo z duševnim dojemanjem vedno harmonično enoto.

Tudi zboru se je poznalo, da se dviga ob njenem poletju iz navadnega podajanja k umetniškemu stvarjanju. Seveda bo treba tu še mnogo truda in dela. Tenorist G. Ivčija je zelo ugajal. Njegov glasbeni material je lep, prikupljiv, v višinah zvočno, polno doneč, pa tudi obsežen, svež in preprojen z življenjsko sočnostjo. Resna šola ga lahko privede na prvovrstno umetniško višino. — G. Neralič je tudi v Dravogradu, kakor vedno, rešil svojo vlogo častno. Zbor napreduje. Krepko smotreno vodstvo, kakor ga vrši g. Gasparič, poživljajalno članstva — veselje do prave glasbene umetnosti bo privedla »Mariborec« v dolednem času na tiste višine umetniškega stvarjanja, ki si ga je postavil kot ideal že koj ob početku svojega delovanja.

»Leseni konji«

V torek so se v J. Kovičevi režiji uprizorili v Mariboru »Leseni konji«. Tipična francoska komedija, ki sta jo spisala A. R. Antoine in M. Lery, prevedel pa Rade Prežarec. Cista enostavna zgodba: Mož in žena, ki sta se bila ločila, se ob najavljenem obisku njenega očeta odločita, da mu s fingiranim enodnevnim skupnim življenjem prihranijo neprijetno in težko razočaranje. Na koncu se potem izkaže, da je gospod Duteil o vsem prav dobro informiran in da je ravno radi tega prišel v posete, da vsa zadevo razčisti. Konec: Jacques in Jeanne si za novo ustanovita svoje domače ognjišče. Delo je prepleteno s simboli, ki mestoma spominjajo na Ibsena (n. pr. prvo dejanje ko Jeanne zaključuje slugi Clementu: Odprite okna, da se vse temeljito prezračijo). »Leseni konji«, befojači drug od drugega in hkrati dobiteljajoči se na vrtiljaku, naj bi predstavljali svojevrstnost ločitvenega odnosa med možem in ženo. Sicer ni v tej komediji posebnih umetniških globin. V prologu nastopa Bog Lar ki napoveduje občinstvu položaj v hisi, ki je nastal po ločitvi, v epilogu pa namiguje na zopetne srečne čase, ki se obetajo po poravnavi med možem in ženo. Vpletljaji vsebujejo mestoma, posebno pa še v »razčističujočem« ozračju tretjega dejanja, nekaj filozofije o zakonu in podobnem. Je to čudo filozofije: nekaj zdravih misli, pa tudi veliko šepavosti. Povsem uspeli so v svojem nastopu ved ali manj vsi sodelujoči: Kraljeva (Jeanne), Starčeva (gospa Aabel), Zakrajškova (služabnica Marie), Savinova (Bog Lar), J. Kovič (Jacques), P. Kovič (Duteil) in Furjan (Clement). Občinstvu je stvar ugajala.

Sport

GRADJANSKI (ZAGREB) V LJUBLJANI

V nedeljo igra proti Iliriji renimirano moštvo zagrebskih — purgerjev. — Prosti termin je Ilirija spretno izkoristila in poskrbela za prvovrstno senzacijo. Kajti gostovanje zagrebskega kluba je bilo še vedno senzacija. Še posebno bo pa to pot ta tekma zanimiva, saj je dolžnost Ilirije, saj mora Ilirija resno poskušati, da zbrše slabe utise zadnjih dni na svojo posrečeni nastopov. Tudi predgra bo zanimiva. Našo mladino pa opozarjamo, da bodo za to tekmo že vplelane posebne mladinske vstopnice, proti malenkostni odškodnini — en dinar.

PRIMORJE V SOFIJI

Nogometno moštvo Primorja danes zopet potuje. To pot v Solijo, kjer bodo prvkrat nastopili slovenski nogometaši. Nasprotniki Primorjani so najboljši soljski klubi. Zatorej naloga, ki jo je to moštvo prevzelo, ne bo ravno lahka. Upajmo pa, da bodo igrali z njim lastnim enanom in pokazali v Sofiji na kakšni višini je naš nogomet. Kajti po igri, kakoršno goji Primorje, so v resnici poklicani reprezentirati slovenski nogomet. Mlademu simpatičnemu moštvu pa želimo veliko uspeha.

Smučarski klub Ljubljana razpisuje kot zadnji prireditelj v letošnji sezoni tekmo v smuku iz Kotelovga sedla pod Jalovcem v dolino Planice. Tekma bo v nedeljo 19. t. m. ter je start dovoljen vsem v JZSS verificiranim tekmovalcem. Vsi tekmovalci morajo biti v nedeljo najkasneje ob 7 v koči pri Tamarju, odkoder je ob 8 skupni odhod na start. Start okrog 11. Tekmuje vsak na lastno odgovornost. Prvi štirje plasirani dobe praktična darila. Prijavnina 10 Din. Prijave do 18. t. m. opoldne na g. Fr. Kopriva, Trboveljska prometokopna družba v Ljubljani oziroma na licu mesta do odboda na start. Popoldne istega dne se vrši tekma v smučarskem teku od Tamarja do Slatine obvezna za vse odbornike kluba. Tekmo organizirajo klubovi tekmovalci.

SK Grafika. Vse igralce pozivljamo, da se udeležijo sestanka, ki bo jutri v petek, dne 17. t. m. točno ob 18 v društvenih prostorih. — Ker se bo došlo igralce za nedeljske tekme ter obenem popisala oprema, je dolžnost vseh, da pridejo točno in sigurno. — Načelnik.

Pooršnike, obleke in vsa druga oblačila za gospode in deco nudi o največji izbiri tordka J. Maček, Ljubljana, Aleksandrova cesta 12

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Cetrtek, 16. aprila: 11.45 Šolska ura: Otroške narodne, še ne objavljene pripovedke, pripoveduje gosp. V. Möderndorfer. — 12.45 Plošče. — 12.45 Dnevne vesti. — 13 Cas, plošče, borza. — 18 Dr. Valter Bohinec: Indija in indijsko vprašanje. — 18.30 Drago Uloga: Gimnastične vaje. — 19.30 Dr. O. Reya: Vremenoslovje. — 19 Dr. Mirko Rupel: Srbohrvaščina. — 20 Pero Horn: Duševna vzgoja otroka. — 20.30 Samospevi gospe Zlate Gjurgjenac-Gavella, solistke ljublj. kr. opere. — 21.30 Koncert klavir in harmonij (gg. Heri Svetel in Niko Štritol). — 22.30 Casovna napoved in poročila.

Petek, 17. aprila: 12.15 Plošče. — 12.45 Dnevne vesti. — 13.00 Cas, plošče, borza. — 18.00 Radio orkester. — 19.00 Dr. Lapajne: Avtorji in njihove pravice. — 19.30 Dr. Lovro Sušnik: Frančoščina. — 20.00 O potrebi in koristi gospodinjstvih šol (Krekerova gospodinjstvena šola). — 20.30 Večer L. M. Škerjanca: I. Uvodno besedo govori g. dr. Josip Biraš. II. Umetne pesmi poje g. Mirko Jelačin. III. Klavirski koncert, igra g. L. M. Škerjanec. IV. Sentimentalni narodni napevi, poje g. Mirko Jelačin. — 22.00 Casovna napoved in poročila.

Drugi programi

Petek, 17. aprila.

Belgrad: 13.45 Radio orkester. 17.30 Narodna kvartet. 20.30 Klavir. 21.00 »Vladimir in Kosara«, drama. 21.40 Koncert. 23.00 Koncert radio orkestra. — **Zagreb:** 12.30 Plošče. 17.00 Prenos glasbe iz kavarna. 20.30 Belgrad. — **Budapest:** 12.05 Koncert pevškega zbora. 17.30 Koncert. 19.00 Koncert vojaške godbe. 20.30 Orgle, nato ciganska glasba. — **Dunaj:** 15.25 Popoldanski koncert. 20.00 Odlomki iz oper. 22.10 Večerni koncert. — **Milan:** 12.15 Pestra glasba. 19.15 Vesela glasba. 21.30 Pester koncert. — **Praga:** 20.00 Koncert češke Filharmonije: J. Noydu: »Stvarjenje sveta«. — **Langenberg:** 20.00 Večer brezposelnih. 23.00 Plošče. — **Rim:** 17.00 Orkestralni koncert. 21.30 Simfonični koncert. — **Berlin:** 20.00 »Sevski brivce«, opera. — **Katovice:** 20.15 Simfonični koncert Filharmonije. — **Mühlacker:** 19.45 Dunajska glasba. 20.45 Slušna igra. 21.45 Koncert orkestra. — **Mor. Ostrava:** 16.30 Komorna glasba. 19.50 Praga. 22.20 Koncert radio orkestra. — **Leipzig:** 20.00 »Na veloknji. Amen«, igra. 21.10 Koncert.

Drago Gorup & Co.

KONFEKCIJSKA TRGOVINA
Miklošičeva cesta št. 16/1
nudi novosti v
DAMSKIH PLEŠČIH, OBLEKAH in
POVRŠNIKIH za GOSPODE
NAJCENEJE

Ljubljana

Ljudsko štetje v Ljubljani

Na 31. marca popolno določeno ljudsko štetje v Ljubljani počasi napreduje. Popisovalni komisariji imajo obilico posla, ker so se pojavile mnoge težkoče. Mnogi akademiki iz Dalmacije so navedli za materin jezik srbohrvatski.

Drugo težavno vprašanje je vprašanje pismenosti. Ali naj se otraci, ki še ne hodijo v šolo, štejejo med analfabe ali ne? Nad 70 popisovalnih komisarijev je že izvršilo svojo nalogo. Zadnji rok za izpolnitev vseh pol in kontrolnih seznamov je do 20. aprila. Mestni magistrat pa ima do 10. maja izdelati končni elaborat.

Znižanje cen mesa

s 13. aprilom se znižajo cene mesa sledeče:

Govedina I. vrste — prednji del 16 Din — zadnji del 18 Din. Govedina II. vrste — prednji del 14 Din — zadnji del 16 Din. Govedina III. vrste — prednji del 10 Din — zadnji del 12 Din.
Teletina I. vrste 22 Din. II. vrste 16—18 Din.
Svinjina domača I. vrste 23 Din. Svinjina hrvaška I. vrste 20 Din. Svinjina domača II. vrste 18 Din. Svinjina hrvaška II. vrste 16 Din.
Mestno tržno nadzorstvo v Ljubljani.

Kaj bo danes

Drama: Zaprla.
Opera: Aida. Gostuje g. Mario Simenc. Izv. Restavracija »Zvezdca« Merkurjev večer. Predava g. Zagari: »Nov zakon o davku na poslovni promet«. Ob pol 9. zvečer.
Nesno službo imajo lekarni: mr. Bahovec, Kongresni trg 12; mr. Ustar, Sv. Petra c. 78 in mr. Hočevar, Ljubljana VII., Celovška c. 34.

Za birmo

kupite že sedaj
ure, zlatino in srebrnino
F. Čuden Ljubljana
Prešernova 1
Oglejte si izložbe

- Pevecem »Ljubljanec! Danes ob 20 važna pevska vaja v beli dvorani »Uniona«. Udeležba aujna za vse člane. — Pevovčija.
- Redni letni občni zbor ljubljanske sekcije Jugoslovanske novinarstva združenja bo v petek, dne 1. maja t. l. ob 10. predp. v Zdraviliškem domu v Rogoški Slatini. Na dnevnem redu je poleg običajnih točk tudi sprememba pravil. — Odbor.
- Redni občni zbor zadrage »Novinarski doma, r. z. z. z. v Ljubljani bo v petek, 1. maja ob pol 10 predp. v Rogoški Slatini z dnevnim redom v smislu pravil.
- Castanski ljubljanske posadke priredijo dne 18. aprila svoj tovariški večer v prostorih restavracije »Zvezdca«. Vabijo se gospodje, ki imajo stvarno vstopnico na ta večer. Začetek ob 21. uri.
- Mestna elektrarna ljubljanska javlja vsem odjemalcem električnega toka, da se bodo mesečni računi za porabo toka dostavljali po inkasutih na dom kot doslej, dovoljuje pa si odjemalce opozoriti, da so ti računi plačljivi takoj. Ker bodo inkasantje v bodoče obiskovali stranke vsak mesec približno ob istem dnevu, elektrarna naproša odjemalce, naj v lastnem interesu omogočijo takojšnji

Maribor

- Koncert trija gospe Brandlove v mariborskem gledališču. V soboto koncert odličnega trija gospe Brandlove. Za svoj letošnji koncert si je izbral trio popolnoma nov spored s skladbami Beethovna, Schuberta, Čajkovskega in Kolleritscha. Da se omogoči poset tudi manj premožnim slojem, veljajo dramske cene.
- Kričanska zenska zveza priredi dne 10. maja t. l. na Trgu Svobode dobrodelno tombolo; v slučaju slabega vremena se tombola preloži na 17. maja. V toliko se poplavlja prvotno poročilo, ker ima dne 3. maja t. l. tombolo Slovensko žensko društvo v Mariboru.
- Mariborski tekači bodo preizkusili brzino svojih spodnjih okončin ob priliki šifetnega toka za Schelov pokal, ki bo dne 26. t. m. s startom ob 11. Nastopijo tekači vseh mariborskih sportskih klubov. Proga meri 1770 metrov in poje po Korofčevi in Maistrovi ulici, preko Zrinjskega trga, nadalje po Kolodvorski ulici in Aleksandrovi cesti. Start bo pred Mariborskim igriščem, cilj pa na Trgu Svobode.
- Smrtina kosa. V splošni bolnišnici sta preminula Marija Drgas, zasebnica, stara 69 let. Pogreb bo danes ob pol 17 iz trmavične splošne bolnišnice ni studenske pokopališče. — Ivan Klojčnik, poštini uslužbenec, star 40 let. Pogreb danes ob pol 16 iz mestne trmavične na františkansko pokopališče. Blag jima spomin, preostalim naše globoko žalost!
- Pačec s strešnega ogródja. Pri gradnji palače OUZD v Mariborji ulici se je pripetila težka nesreča. S strešnega ogródja je padel osem metrov globoko 22letni mizarški pomočnik Franc Postrak, doma iz Spodnjega Dupleka. Pri padcu si ni sicer zlomil nobenega uda, pač pa je zadobil težke notranje poškodbe, da so ga morali prepeljati v splošno bolnišnico.
- Z zidarskega odra je padel večeraj popoldne v Vildmeyerjevi ulici, 29letni zidar Bogomir Nerač. Pri padcu si je strl levo nadkoleno in dobil znatne poškodbe na obrazu. Prepeljali so ga v splošno bolnišnico.
- Trg od srede. Ni bil slabo založen. Prav veliko je bilo mladih dreves po 3 do 25 Din. Kmetje so pripeljali pet voz krompirja, 1 voz sadja. Zelo veliko blaga je bilo na senenem trgu: 17 voz sena, 1 voz detelje in 5 voz slame.
- Mariborskega smučarskega Kluba redni občni zbor bo dne 30. t. m. ob 20 pri Zamorcu.
- SSK Maraton. Jutri ob pol 19 lahkoatletski trening. Vsi!
- Dobava mesa za mariborsko bolnišnico. Banska uprava je podelila dobavo mesa za mariborsko splošno bolnišnico mesarskima mojstrom Josipu Kirbišu in Francu Hohnjevcu.
- Dva nova cenzorja pri Narodni banki. Glavni upravni odbor Narodne banke je izvolil kot

- nova člana eskontnega odbora pri podružnici v Mariboru za poslovno dobo 19.3/32 gg. Matijo Obrana in Miloša Oseta. Novoimenovana cenzorja sta odlična in obče spoštovana ter ugledna slovenska trgovca v Mariboru.
- Na prihodnji seji občinskega sveta se bo med drugim razpravljalo o predlogu za ustanovitev mežnega zavetišča za 5. oktober, nadalje zaposlitvi brezposelnih delavcev, o zgradbi tovarne v Linhartovi ulici od tvrčke Zelenka, odstranitvi Tegethofovega spomenika na Jugoslovanskem trgu ter številnih prošnjah in pritožbah v zvezi z novo uvedeno davščino na blagovni promet.
- Okrajna gradbena dela. Od prvega podnačelnika Okrajnega cestnega odbora smo prejeli: Gradnja Pohorske ceste bo v teku leta 1931 v toliko napredovala, da se bo dogradilo za 5 km ceste pod Mariborsko kočo. — Banska uprava je odobrila pogodbo, ki jo je sklenil leta 1930 mariborski okrajni cestni odbor sporazumno z mariborskim cestnim odborom s podjetnikom Jelovico glede zgradbe nove ceste od Sv. Ožbalta v Dravski dolini po Cermentiški grabi proti Kaplji in Sv. Duhu na Ostrem vrhu. Ta nova cesta bo ogromne gospodarske važnosti za te obmejne kraje, kjer je bilo doslej sprejemanje lesa do Drave skoro nemogoče.
- Lesni delavci zborujejo. V ponedeljek dne 20. t. m. bo v društvenem lokalu pri Zlatem konju zborovanje mariborskih lesnih delavcev s pričetkom ob pol 19. Zborovanja se udeležijo vsi lesni delavci in mizarji.
- Tat-sraka. Kakor sraka krade Anton Lorenz, brezposelni krojaški pomočnik. Rekorder je mozanec: 26 krat je bil predkaznovan radi tatvine. Včeraj je zopet zagovarjal pred mariborskim malim senatom radi kraje najraznovrstnejših stvari. Tudi nekatere manjše vloome ima na vesti. Dobrešedno: vse izmika, kar mu pride pod roko. Obtoženec je bil obsojen na 2 leti robije in 5 let izgube častnih pravic.
- Nekoncesionirani izdi-alec zob. Deci in ženskam dokležovskim je izdiral zobe ter sprejemal za to nagrado. Pa tudi sicer je zdravil bolnike. Štefan Vohar se menda ni zavedal, da je s takšnim svojim ravnanjem zakrivil prestopke zoper obče zdravje. Zagovarjati se je moral radi tega pred sodiščem. Obtoženec je bil obsojen na 840 Din globe, v slučaju neizterljivosti na 14 dni zapora pogojno.
- Sprejem gojencev v Brodarsko podčastniško šolo. Upraviteljstvo Brodarske podčastniške šole vojne mornarice razglasa, da sprejme v teku tega leta 170 mladenčev v starosti od 19—21 let v omenjeno šolo. Rok za vlaganje prošnje konča 1. septembra 1931. Natančnejši sprejemni pogoji so interesantom na vpogled med uradnimi urami v mestnem vojskem uradu na Slomškovem trgu 11.

Dnevna kronika

Koledar

Četrtek, 16. aprila: Benedikt Jožef Lore, spoznavalec.

Novi grobovi

† Za mozem v grob. V sredo je v Ljubljani na Mestnem trgu 9 umrla po dolgem trpljenju gospa Marija Skrinjar, vdova upokojenca drž. železnice. Na veliko soboto so ji težko bolni, odnesli iz hiše k sv. Križu njenega moža Matijo, s katerim sta v srečni zakonski zvezi živela »okrog 40 let. Jutri v petek ob pol 3 popoldne pa bodo poneli tudi njo za mozem, kjer bosta oba v istem grobu čakala svojega vstajanja. Naj počiva v miru! Zaljubljenim svojim izrekamo ob tej novi izgubi toplo sožalje!

† V Strugah je umrla v ponedeljek zvečer gospa Marija Nosé, mati g. Antona Nosé, poslovodje prodajalne hrv. del. konsumnega društva v Strugah. Bila je globokoverna žena, udana Bogu, Cerki in svoji družini. Pokoj duši, prizadetim prisrčno sožalje!

† V Starem trgu pri Rakeku je po daljšem bolehanju preminula učiteljica Minka Zeleznik v 26. letu starosti. Pogreb pokojnice bo v četrtek, dne 16. t. m. ob 5 popoldne na tamošnje farno pokopališče. Preostalim iskreno sožalje!

Znatne stavbne prihranke

dosežete, če Vam izvrši načrte, proračune in nadzorstvo Tehnični biro »Tehnac«, Ljubljana, Mestni trg št. 25 I.

Ostale vesti

— Komentariji k sedbi proti kovaču Bratunu. Kakor smo poročali, se je pretekli teden pred malim senatom vršila proti kovaču Jakobu Bratunu in njegovi sestrični Franciški kazenska razprava zaradi mučenja otrok, ker sta pustila nedolžnega otročiča, triletno Francko, prezebovati in prenočevati v najhujši zimi v navadnem hlevu na svoji mali domačiji v Bessnici. Obojsena sta bila samo na 10 dni strogega zapora zaradi zanemarjanja roditeljskih dolžnosti. Ta sodba je v javnosti vzbudila najrazličnejše in tudi ogrožene komentare. Državni tožitelj je sedaj v procesu Bratun vložil prvi predlog za revizijo procesa in drugič priziv zaradi preizkone odmerjene kazni.

— Fiat lux, odgovor škofa D. Srebrnič na »Sokolski glasnik« se dobi v obeh prodajalnih Girilove tiskarne v Mariboru. Brošura obravnava Tyršev ideologijo. Cena Din 4.—

— Romanje v Rim na proslavo 40 letnice izdaja okrožnice Leona XIII. »Rerum novarum« se vrši v maju t. l. Prijave se še sprejemajo, zato naj vsak, ki želi potovati, takoj pri prijavi plača prijavino Din 50.—. Stroški za hrano, stanovanje in vožnjo z brzovlakom stanejo Din 1250.—, kateri se plačajo po položnicah. Obrnite se na Pripravljali odbor za proslavo »Rerum novarum«, Ljubljana, Miklošičeva cesta 22-1.

— Za Din 850.— se popelješ v tele kraje: Sušak — Trsat — Krk na otoku — Aleksandrovo — Koljuna — Rab — Baška — Senj — Novi — Selec — Cirkvenica — Kraljevica — Bakarac — Sušak — Ljubljana. Iz Ljubljane vozi poseben voz II. razreda, iz Sušaka pa posebna salonska ladja »Triglav«. V 850 Din je vključeno: vožnja iz Ljubljane do Sušaka in nazaj, vožnja po morju, hrana, prenočišče in napitina za za dneve 23.—26. maja (o Binkoštih). Pripomnimo še, da si iz parobroda ogledamo še letovišča Omišelj, Njivice, Malinska, Glavotok. — Priglasil se takoj »Zletni pisarni Jadranske Straže«, Ljubljana, Vogelnova ulica 3, ki ti rada da vsa pojasnita.

— Na Ljudskem vseučilišču v Zagrebu je prošli terek predaval inž. Ciril Jeglič iz Ljubljane o modernem parku in njegovi ureditvi. Predavanje je zbudilo mnogo zanimanja.

— V Službenem listu kraljevske banke uprave dravske banovine št. 25. od 15. aprila t. l. je objavljen »Zakon o uradnikih«, dalje »Zakon o sporazumu med kraljevino Jugoslavijo in Italijo o izvrševanju sodb, o konvenciji med kraljevino Jugoslavijo in Italijo o pravni in sodni zaščiti njiju državljanov in o konvenciji med kraljevino Jugoslavijo in Italijo o izročanju krivcev« ter »Objave banke uprave o občinskih trošarinah, ki jih bodo pobirale občine v letu 1931.«

— Dražba občinskih lovov. Dne 20. aprila ob devetih popoldne se bosta oddala pri okrajnem na-

PIJTE BIO-MLEKO!

Naročila za dostavo na dom za 1. maj sprejemajo Osrednje mlekarne v Ljubljani, Maistrova ulica 10, tel. št. 2446.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

DRAMA.

Začetek ob 20.

Četrtek, 16. aprila: ZAPRTO.
Petek, 17. aprila: ZIVLJENJE JE LEPO. Red C. Sobota, 18. aprila: DOM OSAMELIH ŽENA. Red A. Nedelja, 19. aprila: PRI BELEM KONJČKU. Ljudska predstava po značajnih cenah. Izven.
Ponedeljek, 20. aprila: HAMLET. Gostovanje angleškega teatra v opernem gledališču. Izven.

OPERA.

Začetek ob 20.

Četrtek, 16. aprila: AIDA. Gostuje g. Mario Simenc. Izven.
Petek, 17. aprila: ZAPRTO.
Sobota, 18. aprila: BORIS GODUNOV v proslavo 50. obletnice smrti skladatelja Musorgskega. Gostuje S. Zaleski. Izven.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Četrtek, 16. aprila: LESENI KONJI. Ab. A. Kuponi.
Petek, 17. aprila: Zaprti.
Sobota, 18. aprila ob 20: Koncert Brandl-tria. Dramske cene.

PTUJSKO GLEDALIŠČE

Petek, 17. aprila ob 20: LESENI KONJI. Gostovanje maribor. gledališča.

Iz društvenega žolienia

Starošinski sestanek »Kluba jugoslovanskih primorskih akademikov« v Ljubljani, ki bi se imel vršiti v nedeljo 19. t. m. ob 10. dop. v hotelu »Tivoli«, se bo vršil v nedeljo 26. t. m. ob isti uri in na istem kraju. Odbor.

čelstvu v Ljubljani v sobi št. 1 v pritličju na javni dražbi lova občin Dev. Mar. v Polju in Grosuplje za čas od 1. junija 1931 do 31. marca 1932. Dražbeni pogoji so med uradnimi urami vsakomur na vpogled pri okrajnem načelstvu.

Delovanje Artin dražej

je združeno z normalnim izpraznjenjem. — Vsebina škatle za Din 8.— zadostuje za 4—6 krat. — Dobe se v vseh lekarnah.

— Cirkus Kludsky v krizi. Znano cirkuško velepodjetje Kludsky, ki je dobro znano tudi ljubljancem, je že dalje časa v hudi krizi. Posebno hudo ga je zadel ukrep Avstrije, Italije, Nemčije in Madjarske, ki so mu zabranile, prirejati predstave na njihovem ozemlju. Te države bočejo s tem ukrepom sčititi lastna cirkuška podjetja. Cirkus predstavlja vrednost 15 milijonov češkoslovaških kron. Lanska in letošnja zima je precej opustošila cirkuški živalski vrt. Poginilo je okrog 150 raznih eksotičnih živali. Lastnika Karl in Rudolf Kludsky sta se obrnila na merodajne češkoslovaške oblasti s predlogom, da sta pripravljena izročiti vse živi in mrtvi inventar cirkusa državi, pod pogojem, da ostaneta pri cirkusu in pomagata pri vodstvu.

— Delo po domačih vrtovih se je začelo. Vskak bi rad imel najlepši vrt, hkrati pa naj bi bil tudi najbolj strokovnjsko obdelan, urejen in okrašen. Zdaj je čas natančno premisliti, kaj in kako bo treba na pomlad z domačim vrtom. A kdo neki naj svetuje in vodi pri urejevanju, pri obdelovanju in pri vseh drugih tako važnih stvareh, ki se tičejo vrta? — Enega zanesljivega in preizkušnega vodnika in svetnika vam moremo priporočiti: M. Humeka. Njegova praktična pojasnila, ponazorjena s 102 podobami in 2 barvnimi slikama v knjigi »Domači vrt«, ki je nedavno izšla v drugi, predelani in pomnoženi izdaji, vas ne puste nikdar na cedilu, vse kar potrebujete, najdete v njih, skratka, idealna knjiga, ki jo mora imeti vedno pri roki vsak posestnik domačega vrta, velikega ali malega, zakaj vsakemu pride prav. Cena brošuram izvozu 42 Din, v pol platno vezanemu 54 Din (brez poštnine). Naročite se nemudoma pri založnici Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

Celje

Okoliska občina celjska je sestavila seznam obvezancev za ljudsko delo. Seznam je na vpogled med uradnimi urami v občinski pisarni na Bregu ter se tam lahko vlagajo tudi pritožbe.

Nesreči. V terek popoldne okrog pol dveh so našli na bregu Savinje blizu brvi 24letnega E. M. nezavestnega na tleh. Rešilni avto ga je prepeljal v bolnišnico, kjer so ugotovili zastrupljenje z lihozom. Izprali so mu takoj žlezoce, tako da je danes že izven nevarnosti. — Na žagi v Lbljbi pri Mozirju se je 20letni Ivan Kokalj po nesreči dotaknil električnega voda. Dobil je hude opekline, vkljub temu, da so ga hitro rešili. Pripeljali so ga v celjsko javno bolnišnico.

Smrtina kosa. Umrl je v celjski bolnišnici 21letni Veršak Franc, uradnik steklarne v Hrastniku, po kratki mučni bolezi. Prepeljali ga bodo danes popoldne v Hrastnik, kjer se vrši pogreb izpred hiše žalosti v četrtek popoldne. — V Zalcu je umrl znani trgovec in posestnik Vinko Babič v starosti 15. t. m. v starosti 76 let. Pogreb bo v petek v Zalcu. N. v. m. p!

Gostovanje ljubljanskega narodnega gledališča v Celju v terek, dne 21. t. m. z rusko dramo »Mladotletec«.

Koncert ge. Pavle Lovševca bo v soboto, dne 18. aprila ob 8. zvečer v dvorani Ljudskega doma. Sodelujejo hčerka Majda, Lipovšek in ravnatelj Saneč. Predproda vstopnic v knjigarni Gorjanc — Leskovec in Slomškovi tiskovni zadrugi poleg Marijine cerkve.

Št. Vid nad Ljubljano

Pobalinstvo brez primere je gotovo počenjanje gotovih mladih ljudi, ki so se v zadnjih dneh spravili na vrt posestnika Rozmana iz Vižmarij ter mu porazili vsa mlada drevesa! Pokončali so mlada drevesca tako, da sploh niso več sposobna za rast, najmanj pa za ponovno cepitev. Neznani hudodelci so porazili celo vse letošnje cepiče. To je letos pri istem posestniku že drug enak slučaj. Tudi sicer so se v fari v zadnjem času pojavila dejanja, ki kažejo zlasti v nočnem času pravo podvigianost. Razgrajanje, pravo divjasko pitje se razlega zlasti v sobotih. Naj bi v zadevo enkrat posvetila luč pravice in javne varnosti! To prosimo in želimo domačini, da se vsaj ugotovi, kdo so, ki to delajo!

Št. Jernej na Dolenjskem

Potres smo čutili v ponedeljek zjutraj par minut pred tretjo uro. Precej močno so se čutili trije sunki, ki pa so bili prav kratki.

Smrt ima zadnje čase bogato žetev. Ta mesec je že 9 oseb odšlo v večnost. Prejšnji petek smo imeli kar 4 mlriče. To leto jih je umrlo že 52. No, pa saj tudi z rojstvi ni kar tako! En dan smo kar 5 novih udov sprejeli v sveto katoliško cerkev.

Sejm v ponedeljek 15. aprila je bil dokaj klavren. Znamenje gospodarske krize. Trgovci pri stojnicah so zaman čakali kupce. Se gostilničarji niso imeli kdo ve kaj posla. To pa je še najbolj gotovo znamenje, da ni denarja.

Kranj

Kopalnica v Delavskem domu v Kranju je na razpolago občinstvu ob petkih od 5 do 9 zvečer za ženske, ob sobotah od 5 do 9 zvečer za moške. Na razpolago so prhe in banje.

Jesenice

Podružnica Jugoslovanske Matice ima v četrtek 16. aprila ob 19 v pisarni mestne občine svoj redni letni občni zbor. Odbor naproša članstvo za čim večjo udeležbo.

Trbovlje

Dramatični osek Kat. prosvet. društva vprizori v nedeljo 19. t. m. ob pol 4 igro v petih dejanjih »Dekle z biseric«. Igra je posneta iz rimskih časov.

Krekova mladina bo v nedeljo igrala v Prosvetnem domu igro »Tihotapec«.

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 150 Din. Najmanjši znesek 5 Din. Oglasi nad 9 vrstic se računajo višje. Za oglaševanje strogo trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 20 Din. Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za št. 2 Din. Vsak oglas treba plačati pri naročilu. Na pismena vprašanja odgovorjamo le, če je priložena znamka. Ček račun Ljubljana 10349.

Službe iščejo

Krojaški pomočnik
popolnoma samostojen delavec, 28 let star, prišel iz inozemstva, išče službo. Gre tudi na deželo. - Naslov v upravi »Slov.« pod št. 4154.

Mlad šofer
mehanikar, išče službo. - Položi tudi kavčijo. Ponudbe na upravo »Slov.« Maribor.

Službo določa

Služkinjo
za vse, z daljšimi sprječevali, okoli 30 let staro, ki razume nemški in zna samostojno kuhati, išče zakonski par brez otrok. - Naslov pod št. 4177.

Pekovski pomočnik
in vajence se sprejme. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 4174.

Cevljar, vajenca
dobro vzgojenega lakoi sprejem. Loboda Alojz, čevljar, Domžale.

Trgov. vajenca
iz dobre hiše in s predpisano šolsko izobrazbo, sprejme M. Berdajs, trgovina s specerijskim blagom in semeni, Maribor. Hrana in stanov. v hiši.

Polnika
zanesljivega verziranega v galanterijski in modni stroki v finem perilu domačega izdelka ter pleteninami, sprejme takoj za stalno tovarna v Sloveniji. Prednost imajo drugi stroki in imajo oni, ki zastopajo še kako avto. Tozadnevne ponudbe na oglasni oddelček »Slov.« 100 Ljubljana.

Zensko k otroku

zdravo, snažno, zelo pošteno in zanesljivo, zvesto, sprejme dobra družina. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 4191.

Vrtnar
samec, pošten, marljiv, posebno v sočivju dobro verziran s: »ori jme. - Pismene ponudbe s prepišani sprječevali dosedanjih služb ter navedbo plače na upravo »Slovenca« pod »Trezen« št. 4182.

Provizij. polnika
za pletenine, za Slovenijo in Hrvatsko, išče dobro vpeljana firma. - Ponudbe na upravo pod značko »Dober zaslužek« št. 4146.

Prodajalka
z dobrimi sprječevali, poštena in delavna, se takoj sprejme. Hrana in stanovanje v hiši. - M. Berdajs, trgovina s specerijskim blagom in semeni, Maribor.

Zasluzek

Na kaj čakate?
Vi ste še vedno nezaposleni? Drugi služijo že več tednov s pomočjo našega novega hišnega obrta. - Pouk je brezplačen. Vam je li težko napisati pismo? Radi pošljemo obširna navodila, ako priložite znamko za odgovor. - Zadruga Jugoslov. pletanja, Osijek.

Pouk
Čamernikova šoferska šola
Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugo-avto). Prva oblast. koncesijonirana. Prospekt št. 16 zastoj. Pišite ponj!

Stanovanja

Stanovanje v trgu
na Gorenjskem oddam lakoi zakoncemu ali posamezniku. - Naslov v upravi pod št. 4178.

Solnčno sobo
meblovano, oddam takoj mirnemu gospodu ali gospodični. Trnovo, Kolesarska ulica 18.

Meblovano sobo
z elektriko, prtično, v Trnovem, oddam za 300 Din solidnemu gospodu. - Naslov v upravi »Slov.« pod št. 4185.

Glasba

Pianino
z melodiim okvirjem, poceni napredaj. Naslov v upravi pod št. 4172.

Pianine, orgle,
harmonije, piščali in ventilatorje za orgle izdeluje najceneje: Antoua Dornic, Radovljica.

Klavirji
Preden kupite klavir, si oglejte mojo bogato zalogo prvovrstnih klavirjev. Prodajam najceneje, na najmanjše obroke, z garancijo, brez vsakega pribitka ali vračunanja kakršnihkoli obresti. Izposojevalnica: Warbinek, Gregorčičeva cesta št. 5, v bližini Glasbene Matice

Posestva
Hiša napredaj
v Novem mestu, 10 m oddaljena od mešne in dobro ohranjena. - Ponudbe na podružnico »Slov.« v Novem mestu.

Spalnice in jedilnice

moderne, iz trdega lesa, v raznih oblikah od 6500 Din naprej; spalnice, smrekove, barvane od 2800 Din naprej; kuhinjske opreme, kompletne od 1100 Din naprej, in razno drugo pohištvo dobite najceneje pri: **MATIJA ANDLOVIC**, strojno mizarstvo, Ljubljana, Komenskega ulica 34.

Travnik
4 orale, lepa solnčna lega v Mestnem logu na Blatu, prodam takoj. - Ponudbe pod »Travnik« na upravo.

Trgovska hiša
s stanovanjem na prometnem kraju v Skofiji. Loka se lakoi odda v najem. Pripravna tudi za večjo obrt. Marija Konstantin, Skofja Loka, Kaptucinsko predmestje 13.

Moderno vilo
po zmerni ceni kupim. Ponudbe na podružnico »Slovenca« - Maribor, pod značko »F. M.«

Kupimo

Tovorni auto
dobro ohranjen, se kupi. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 3907.

Kontrolno blagajno
rdabljeno dobro ohranjeno se kupi. - (Cash Register) s 6 predali. - Ponudbe na tvrdko Jos. Brass, Logatec.

Srečke, delnice, obligacije
kupi Uprava »Merkur«, Ljubljana - Selenburgova ulica 6. II. nadstr.

Vsakovrstno zlato kupuje
po najvišjih cenah ČERNE, ul. v Ljubljani Wolfova ulica št. 3

Prodamo

Polnilec
za akumolator prodam M. Kovačič, Gerbičeva ul. št. 10/3, Ljubljana.

Ure za birmo
nudi najceneje Ivan Pakiz, Ljubljana, Pred Skofijo 15

Pisalni stroj
Royal, najnovejšega modela v brezhibnem stanju poceni napredaj. Naslov v upravi pod št. 4026.

Polenovko
namočeno, se še dobi pri I. Buzzolinim Lingerjeva ul.

Puhasto perje
čisto čobano po 48 Din kg druga vrsta po 38 Din kg čisto belo gosje po 130 Din kg in čisti puh po 250 Din kg Razpošil ham po poštne povzetu L. BROZOVIC - Zagreb, Hlica 82 Kemična čistilnica perja

Menza
dobro uvedena v centru Zagreba, se ugodno prodaja. Vprašati pismeno ali ustmeno: Frankopanska ulica 7, Zagreb.

Pisalni stroj
Stoewer zadnji model, malo rabljen se prav poceni prodaja. Naslov pri upravi pod št. 4173.

Vinski sodi
in dve sesalki za vino ugodno napredaj. Naslov v upravi pod št. 4175.

Železni stebri
na betonskih podstavkih za vrhno ograjo se prodajo. Cena nizka. Strma pod št. 8.

Proda se
nekaj velikih lovorjevih dreves (visokih s posodo 250 cm. Krona v prerezu 140-150 cm. Zelo primerni so za vrhne restavracije, kavarne in hotele, za vhode pri vilah itd. - Poizve se: Marijin trg 4, Ljubljana.

Otroški voziček
športni, lesen in dobro ohranjen poceni prodam. Predovičeva 13, Moste.

Papirna trgovina
itd. na prometnem prostoru napredaj. Pismene ponudbe na upravo pod »Tako 120.000«.

»Muse«
krasne komade, nad 2 m visoke, prodaja po nizki ceni Fran Tršar, Vrhnika.

Obrt

»Javor«
lesna industrija v Logatcu ima svoi lokal za pohištvo tudi v Ljubljani, v novi palači Vzajemne varovalnice.

PSODENO OROG
najboljše orog
nudi največje varovalnice
vse in vse vrste izdelkov
A. VOLK, LJUBLJANA
Hrastnikova cesta 24

Likanje
moške ali damske obleke Din 18 obračan Din 300. Garderobo najhitreje zlikaj, kemično očisti in pošlje (vstavi novo podlogo) WALLET EXPRES, Ljubljana, Stari trg št. 19. Na željo se obleka kemično očisti in pošlje v 24 urah. Stranke na likanje lahko počakajo. Po obleko se pošlje na dom. Na deželo se pošlje z obratno pošto.

Ob priliki sv. birne
naznanjam botercem in botercem, da smo se preselili z Dunajske ceste na Gosposvetsko cesto 2, pošiv Figovca. - Priporočam vedno sveže blago, kakor škofe, punčke, konje, srečke itd. po zmernih cenah ter se priporočam za obilen obisk staro znana medicinska in slaščičarna TEREZIJA NOVOTNY.

Neprijeten duh ust

je zoprn. Zobje slabe barve kvarijo najtežji obrz. Obe hibi odstranite že pri enkratni uporabi krasno osvježuje Chlorodont pasta. Za pri kratki uporabi dobijo zobje krasen sijaj slonovino. Poskusite najprej malo tubo po Din 8. - Velika tuba Din 13. - Dobite jo povsod.

V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naša srčno ljubljenamama, stara mama in tašča, gospa

Marija Baide
vdova glasbenika

dne 14. t. m. po kratki, mučni bolezni, previdena s tolažili svete vere mirno v Gospodu zaspala. Pogreb nepozabne pokojnice bo v četrtek dne 16. aprila ob 4 popoldne izpred hiše žalosti, Maverjeva ulica št. 4, na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 14. aprila 1931.

Globoko žalujoči ostali.

Krajevni šolski odbor v Starem trgu pri Rakeku naznanja, da je dne 14. aprila 1931 umrla učiteljica na tukajšnji narodni šoli

Minka Železnik

Vzorni vzgojiteljica in veliki ljubiteljica naše mladine ohranimo trajen spomin.

Potrji v globoki žalosti naznanjamo tužno vest, da je naš srčno ljubljeni in dobri oče, tast in svak, gospod

Vinko Vabič star.

trgovec in posestnik

dne 15. aprila ob pol 2 zjutraj, v 76. letu starosti, previden s tolažili sv. vere mirno v Gospodu zaspal. Pogreb blagopokojnika bo v petek, dne 17. aprila ob 9 popoldne iz hiše žalosti v Zalcu na pokopališče Sv. Kancijana. Zalec, dne 15. aprila 1931.

Zalujoči ostali.

Zahvala

Za premnoge dokaze iskrenega sočustvovanja, ki smo jih prejeli ob prerani smrti ljubljenelega soproga, zlatega očeta, sina, brata, svaka in strica gospoda

Frana Rozmana

višjega činovnika in postajenačelnika

se tem potom vsakemu posebej in vsem skupaj najtopleje zahvalujemo. Posebno zahvalo smo dolžni gospej Ivi in g. Fančetu Jelencu za njun nadvse požrtvovalen trud in tolažbo. Dalje se zahvalujemo gg. zdravnikom, č. g. p. Ciprijanu za dušno tolažbo, vsej čč. duhovščini mnogoštevilnim udeležencem Ljubljanske želez. direkcije, godbi in pevskemu društvu »Sloga«, ter njeni pevski podružnici v Novem mestu. Iskreno zahvalo tudi g. Alojziju Potočniku in g. Bajcu za ganljive poslovilne besede ob grobu. Prav posebej zahvalo vsemu uradništvu in osebjem novomeške postaje in kurilnice. Istotako se zahvalujemo vsem darovalcem prekrasnega cvetja kakor tudi vsem onim, ki so nam na kakršenkoli način pomagali v teh težkih dneh in spremili našega dragega na njegovi zadnji poli.

Novo mesto, dne 15. aprila 1931.

Zalujoči ostali.

Izdihnila je svojo blago dušo naša ljubljena mama, stara mama, tašča, gospa

Marija Škrinjar

vdova upokojenca drž. železnice

po dolgi mukepolni bolezni v 71. letu starosti, v sredo, dne 15. aprila ob 9 popoldne previdena s tolažili svete vere.

Pogreb naše nepozabne mame bo v petek ob pol 3 popoldne iz hiše žalosti Mestni trg 9, na pokopališče k Sv. Križu. Počivaj mirno, dobra mati!

V Ljubljani, dne 15. aprila 1931.

Žalujoči otroci
in ostali sorodniki.

Razpis.

Pokojninski zavod za nameščence v Ljubljani razpisuje oddajo

kleparskih del

za palačo ob Gajevi ulici. Potrebni podatki se dobe od dneva razpisa dalje med uradnimi urami za D.n 30'—.

Zapečateni in pravilno sestavljene ponudbe je vložiti do 22. aprila do pol 12. ure dopoldne pri podpisnem zavodu.

Pokojninski zavod za nameščence v Ljubljani.

Neizmerne žalosti naznanjamo vsem sorodnikom in znancem, da je naš vse ljubljani oče, brat, svak in stric, gospod

Franc Veršnak

obratovodja steklarne v Hrastniku

dne 15. aprila 1931 ob 1 zjutraj, po kratki, mučni bolezni v 31. letu starosti, previden s tolažili svete vere mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb pokojnika se vrši dne 16. aprila 1931 iz hiše žalosti v Hrastniku, na Dolško pokopališče pri Hrastniku.

Hrastnik, dne 15. aprila 1931.

Žalujoča rodbina.

V dolini smrti

Anton Jischka takole popisuje grozote rudolovcev po dolini smrti v Ameriki:

Duh, ki je gnal zlatokopa čez neznana morja, živi še danes dalje. Samo, da uporabljajo ljudje drugačne oblike, druge metode. Jedro je ostalo isto. V zadnjih letih so se ustanovile deiniške družbe, ki iščejo zlato po topljenih ladij, ki odpravljajo ekspedicije, da bi našle zaklade Inkov, skrivališča morskimi roparjev na otokih Južnega morja.

Se davno niso zlatokopi izumrli. Res je, da ležijo zapuščena, mrtva in prazna mesta, ki so še pred nekaj leti doživljala bujno cvetoče življenje, res je, da so puste in prazne ceste v Alaski in Kaliforniji, ki so še nedavno videle dolge kolone zlatolovcev. Toda so še drugi zakladi.

V neobljudeni deželi Avstralije, stotine milj od vseh znakov cvetočega življenja, živi kakih 50 krepkih mož, ki razgrebajo zemljo in iščejo opale. Bivajo pod zemljo, v globoko izkopanih duplinah, jedo samo ob nedeljah meso, žive trdo življenje fanatičnih delavcev. Enkrat v tednu privozi avto po brezcestni pusti v Coober Pedy, kakor se imenuje kraj, kjer žive ti zlatolovci. Avto pripelje življenjske potrebščine in posto...

Opali tam — tu v Dolini smrti pa iščemo wolframovo rudo... (Wolframova dragocena ruda se nahaja v kislih solih.)

Iz Los Angelesa smo se dva dni vozili skozi puščavo Mojave ob vznožju Sierre Nevada in Lenepine. Tam smo morali sto metrov globoko pod morsko gladino, v eno izmed najhujših lukenj sveta, v najbolj vroč del zemlje. Na robu te puščave Hollywood snema svoje afriške filme. Prodiramo v dolino smrti po krajih brez potov, v slanih jezerih, potem čez skalnate steze, ki so jih pred desetletji izsekali v skalo tednih zlatokopi. Brez sledu katerega rastlinstva. V tla in prah. Tla pokrivajo solni kristali kalij. Okrog in okrog štrle kvišku gole skale proti nebu, ki je jasno kakor steklo. Čez nje moramo, da pridemo v glavno dolino. Otrplo ozemlje, kakor bi bili na luni, nas obdaja cela dva dneva. Prispemo na visoko planoto in sredi otprle samote leži umrlo mesto. Mesto s hoteli in bari in napol razpadlimi hišami, cerkvami in bankami. Mesto za kakih 80.000 ljudi, toda brez ljudi. Jih ni niti sto niti petdeset, nič. Pač, eden prebiva v njem. Skidor se je imenovalo mesto. Zlatokopi so ga zgradili, ko je bila slaba za zlato v Kaliforniji na višku. Sedaj prebiva v tem mestu samo en človek. Z njim pa na tisoče podgan. Pri belem dnevu v celih čredah tekajo po zapuščenih cestah, čepa v oknih plesiš in na podstrešjih hiš. Še pred dvajsetimi leti so pokali tukaj revolverji, divjalo je burno življenje ter so po zraku frčale usnjene vreče, napolnjene z zlatim prahom.

Mesto je umrlo zaradi prehudega izkopavanja zlata in pomanjkanja vode. Edini človek tu je raztrgan, gol, nor, beli lasje mu padajo po umazanem obrazu. Pa še vedno je trdno prepričan, da bo še našel bogato žilo, še vedno hodi v kamenito puščavo in išče zlato.

Strmo navzdol iz mesta pada pot v dolino smrti. V tisoč barvah blešče gore okrog nas,

kakor mrtvaški prt se nam lesketajo tla pod nogami, bela od soli. Potem prihaja nov predel, ogljenočrna od vulkanskega pepela. Kakor brezkončna puščava s svojimi peščenimi griči v Sahari. Povsod grobovi. Nizki grički, vanj vsajena lopata mesto križa. V držaj je vrezano ime, zraven pa navadno stoji zapisano: »Umrli od žeje!« Tu leže starci zraven čisto mladih fantov, ki jih je vse gnala sila za zlatom, umorila pa vročina, utrujenost, žeja in obup.

Tla postajajo bolj ravna, naposled pa gladka kakor na dirkališču. Po dnevu migotajoče vročine nas napade grozen mrzota na oazi Furnace Ranch. Tu kopljejo boraks za račun angleške družbe Indijanci, ki edini prenašajo to puščavsko podnebje. Drugi dan pridemo skozi »hudičev kraj« ali prav za prav, kakor tukaj pravijo, kraj, kjer hudič igra golf. To je solna puščava z valovitimi griči, kakor bi bili okameneli morski valovi. Zopet nas žge žareče sonce. Vedno pogosteje se moramo ustavljati, vedno pogosteje moramo svoje aparate nositi daleč proč od svojega avtomobila. Lomimo kamenje, da ga preizkušamo. Poskušamo magnetizem. Pomaga nam električna čarobna palica. Kamenje je polno rudnin. Vedno več novih kamnov za preizkušanje nalagamo na v. z. Vedno težji postaja avto, vedno počasneje se pomika dalje. Če obstane, bo smrt nas vseh. Toda avto se bori s pomočjo hladilnika z brezvodno samoto. Deset ur se vozimo po dolini, kjer ne srečamo nobene žive duše. Tu ne živi ne človek, ne žival in ne mala travica.

Naše posode za vodo so prazne. Vedno gosteje se dviga para iz hladilnika. Šele zvečer smo našli v neki luknji vodo. Zraven pa leži pobeljeno okostje konja in jezdeca. Zalostno svarilo pred tem vodnjakom. Toda našemu hladilniku voda iz njega ne bo škodovala. Nam bi pa pomenila smrt. Luknja je zastrupljena od narave. Vsebuje arzenik. Mnogo zlatokopov je umrlo tako, ravno ko so mislili, da so rešeni. Še ena taka noč, jasna in čista ter nepopisno lepa, četudi nam je od žeje jezik prilepljen na nebo. Žejo si moremo utišati šele s snegom na prelazih Sierre Nevada. Vračamo se v Los Angeles. Preiskujemo prepeljano kamenje. Vsebuje wolfram. Toda premalto, da bi se izplačalo kopati. Treba bi bilo napeljati vodovode in urediti nešteto drugih stvari, da bi zaživele naselbine rudokopov v dolini smrti. Naša pot je bila torej zastoj. Toda iskaleci dragih rud bodo vedno znova silili tja in jemali vedno več vode s seboj in vedno trdnjše avtomobile, dokler ne bodo prišli in obšli zadnjih in najoddaljenejših stranskih drag ter našli kamnov, ki bodo vsebovali zadostno množino dragocene rude.

Wolfram, zlato, diamanti, to vse je prav za prav pretveza. Ljudi, ki iščejo danes, ki so iskali pred sto leti, kakor pred tisoč leti, te žene strast, ki se ne da uničiti. Fanatično verujejo v svojo srečo. Desetletja dolgo. Kljub vsem ponesrečenim poskusom. Verujejo v svojo srečo, ko so že skoro znoreli od pomanjkanja kakor samotni samotar v Skidoru.

Zmagovalec pri španskih občinskih volitvah

Ki so se vršile prvič po osmih letih in prinesle monarhiji uničujoč poraz, sta bila republikanska voditelja Alcázar Zamora (levo), ki je postal predsednikčasne republikanske vlade, in Miguel Maura (desno).

Zagonetna številka 44.170

Komedija zmešnjav v Italiji se bliža koncu

Rim, aprila.

Vzklicno sodišče v Florenci bo te dni odločilo, če ni mogoče oseba, ki je bila »preje vpisana v blaznici v Collegnu pod št. 44.170«, identična z brezdelnim stavcem Mario Brunerijem, ki ga išče državno pravdnitvo. (O tej historiji je »Slovenec« že obširno poročal. Sedaj se zadeva bliža koncu.) Toda že danes lahko rečemo, da gre za eno najdaljših, čeprav ne za največjo spretnostjo, igranih simulantskih komedij. Mogoče bo imela stvar končni epilog, da bo moral »junak« te komedije, ki je kot napačni profesor Canella, ki je med svetovno vojno štiri leta živel v Macedoniji in imel tam s svojo ženo dva otroka ter končno zginil, prestopiti vse zaporne kazni, ki jih je sodišče prisodilo Bruneriju radi mnogih deliktov, predno je za nekaj časa zginil. Če se ozremo na vso komedijo nazaj, se moramo v resnici čuditi, kako se je mogla tako dolgo neovirano igrati. Toda ravno v tem slučaju so nekatere okolnosti omogočile »Komedijo zmešnjav« in poleg tega imamo vtis, da sodne oblasti nočejo kljub trdnemu prepričanju dovolj ostro nastopiti proti simulantu radi obzirnosti do resnično tragičnega, četudi s komičnimi primeskom. položaja, v katerega je zašla gospa Canella, katere soprog je v svetovni vojni zginil in ga najbrže tudi ne bo več nazaj, radi svoje usodne zmete.

10. marca 1926 je bil na nekem pokopališču

v Turinu aretiran potepuh, ker je hotel ukrasti brončeno posodo. Ko so ga privedli na policijo, je »poskušal« samoumor, s tem da je butal z glavo v steber, ne da bi si pri tem storil Bog ve kaj zalega. Na vprašanje po njegovem imenu in poklicu ni hotel dati nobenih pojasnil s tem, da je simuliral popolno zgubo spomina. Oblastvo ni vedelo z pojem kaj početi in ga je radi tega oddalo v umobolnico v Collegnu na opazovanje. Ko je njegovo sliko objavil ilustriran časopis, je gospa Canella mislila in verjela, da je možakar njen v vojni zginoli mož in ga je radi tega vzela k sebi na svoj dom v Veroni, kljub temu da so ostali sorodniki hudo dvomili o njegovi identiteti. To je bilo leto dni po aretaciji. Med tem pa je policija prejela brezimno pismo, v katerem je bilo rečeno, da je dozdnevni profesor Canella v resnici bivši stavec Mario Bruneri. Brunerijeva družina je v št. 44.170 res spoznala svojega sorodnika. Oglasila se je tudi neka ženska, ki je povedala, da je potepuški Bruneri bil njen mož. Na podlagi teh izpovedi so možakarja zopet vtaknili v norišnico ter ga preiskovali, a ga končno zopet vrnilo družini Canella. Sodišča prvih dveh instanc so ugotovila, da je mož Bruneri, kasačjsko sodišče pa je te razsodbe zavrglo in odredilo, naj o tem apelacijsko sodišče v Florenci novič razpravi.

Pomanjkanje spomina je tajinstvenemu

K volitvam francoskega predsednika republike

andidati (od leve na desno): zboraj Briand, levičarski zunanji minister, Bouisson, zborajni predsednik, ki ima prijatelje pri vseh strankah, Painlevé, vodja francoskih pacifistov in prejšnji vojni minister; spodaj senator Lebrun, zaupnik Poincaréja, Maginot, desničarski vojni minister, Doumer, senatni predsednik.

možu dobro služilo, ker mu ni bilo treba odgovarjati na razna neprijetna vprašanja. Med tem pa se je v družini Canella seznanil z vsemi podrobnostmi iz življenja profesorja Canella, za katerega se je sedaj izdajal, in tako je začel njegov spomin zopet delovati. Žena profesorja Canella mu je dala na razpolago vse vojaške dopisnice, ki jih je pisal njen mož s fronte in v katerih je popisoval zanimivosti svojega vojaškega življenja na fronti. Tudi teh stvari se je potem št. 44.170 natančno spominjal ter začel pisati svoje življenje v vojski. Celo to je navedel v svojih spominih (kar je bilo navedeno tudi v dopisnicah, ki jih je hranila gospa Canella), kje in kdaj so v strelskih jarkih postavili kako peč. Le tega se nikdar ni mogel spomniti, kako se je kak njegov častniški predstojnik pisal, ker to tudi iz dopisnic ni bilo razvidno. Prav tako se ne more spomniti na noben kraj, kjer se je vojskoval, ker so kraji na dopisnicah označeni samo s pikami. Še bolj zanimivo je, kako ta neznanec skuša posnemati slog visoko izobraženega moža, kakršnen je bil prvi profesor Canella. Pri tem se jasno pozna, da št. 44.170 nima mnogo izobrazbe in je tudi s tujimi besedami vedno skregan. To se je seveda zdelo oblastem čudno, pa so dozdevnega profesorja filozofije in teologije, kar je v resnici bil pogrešani profesor Canella, v norišnici izpraševali o temeljnih pojmih krščanskega nauka. Pri tem izpitu je št. 44.170 padel, kakor je dolg in širok. O krščanskem nauku ni bilo pri njem ne duha ne sluha. Da bi zabrisal slab vtis, je drugi dan poslal kaplanu in pa gospej Canella razpravo o sv. Trojici, ki je bila popolnoma pravilna. Toda ugotovili so, da je to razpravo prepisal iz neke knjige, ki si jo je bil izposodil v blaznični knjižnici. Nekaj časa je svoje spise in pisma opremil z duhovitimi latinskimi citati. Končno so našli pri njem knjigo latinskih citatov. Ko so mu jo vzeli, je bilo tudi konec njegove latinske učenosti.

Znanstveno so ugotavljali identiteto tega neznanca na antropološki, antropometrični, grafološki, psihološki in daktiloskopski način, ki so vsi ugotovili, da je ta neznanec v resnici stavec Bruneri in nikakor ne profesor Canella. Strašno je čudno, da tega tako dolgo časa niso mogli ugotoviti, ko je znano, da po vsem svetu zadostujejo odtiski prstov za ugotovitev, kdo je dotična oseba. Neka ženska, ki je nekoč razčepanemu potepuhu Bruneriju iz usmiljenja zakrpal njegov obleko, je z gotovostjo spoznala

obleko, v kateri so svojčas Brunerija aretirali, in je pokazala še ostanke blaga, ki ga je imela, s katerim je zakrpal Brunerijevo obleko. Neki duhovnik, ki je svojčas potepuhu Bruneriju iz usmiljenja podaril plašč, je spoznal v plašču aretirane Brunerija nekdanji svoj plašč.

Na drugi strani pa je še silno veliko ljudi, ki so prepričani, da je št. 44.170 v resnici profesor Canella, in pravijo, da ga dobro poznajo. Resnica je, da sta si Bruneri in Canella vsakakor precej podobna. Resnica pa je tudi, da je razlika med njima v neklih telesnih znakih in pa v izobrazbi. Stranka, ki zastopa mišljenje, da je št. 44.170 v resnici profesor Canella, hoče dokazati to na ta-le način: Pravi, da sta bila pred petimi leti aretirana v Turinu dva neznanca, in sicer Canella, poznejša št. 44.170, in pa Bruneri, ki pa je potem na skrivnosten način brez sledu izginil. To stranko zastopa pred sodiščem bivši fašistični strankarski tajnik Farinacci.

Led postaja nepotreben

Doslej se v hladilnicah in hladilnih vagonih za hlajenje živil, sočivja in sadja, uporabljajo navadno led. Zadnje čase pa so skušnje pokazale, da je za to veliko bolj primerna zgoščena ogljikova kislina.

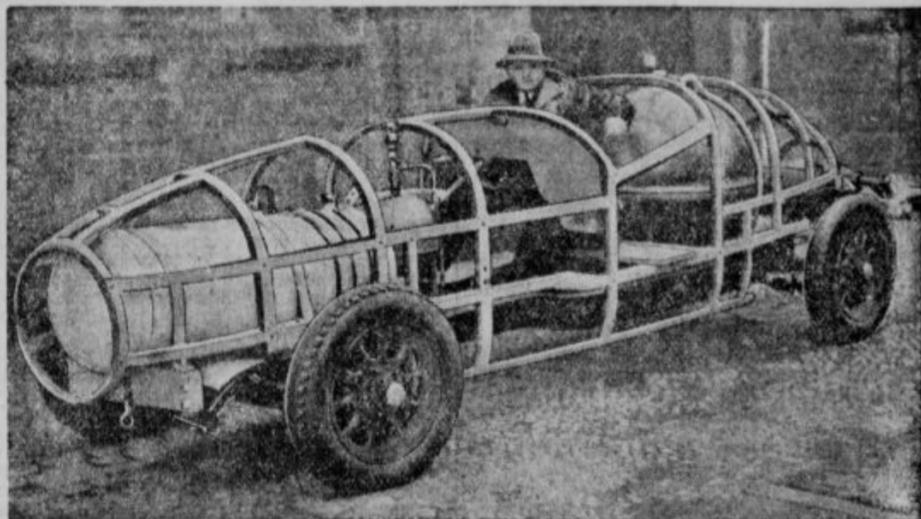
Prednost ogljikove kisline je v tem: Zgoščena ogljikova kislina hladi na ta način, da se počasi zopet izpreminja v pline, ki potem izpuhte. Led pa se topi in za njim ostane voda, ki jo je treba posebej odstraniti.

Druga prednost je ta: Po izjavi društva nemških inženirjev ima 13 m dolgi tovorni voz na 4 osi, last ameriške hladilne družbe, posode, v katere spravi 1360 kil ogljikove kisline, ki zadošča za hlajenje vagona 6 do 15 dni, kakor je pač zunanja vročina. Avtomatične naprave regulirajo hlajenje same, kakor je potreba, da je v vozu vedno enaka temperatura. Ugotovili so, da se je v teku 11 dni temperatura izpremenila le za 5° C.

Preiskovali so tudi, če izhlapevajoča ogljikova kislina kaj škoduje živilom. Ugotovili so, da nič ne škoduje, pač pa celo koristi, ker preprečuje razvoj bakterij.

Urednikovo gorje.

Radovednož: »Gospod urednik, ali morate vse prečitati, kar natisnele v svojem listu?«
Urednik (vzdihne): »Oh, če bi bilo samo to! Toda prečitati moram tudi vse ono, česar ne natisnem v listu!«

Nov raketni avtomobil.

Ing. dr. Paul Heylandt v Berlinu je konstruiral nov raketni voz, katerega motor goni tekoča eksplozivna snov. Motor udari nazaj s silo 200 kg in tehta 7,5 kg. To je največji raketni motor s tekočo eksplozivno snovjo, ki je bil kdaj zgrajen. Montiran je na avtomobilsko ogrodje ter bo majnika meseca na berlinskem letališču prvič preizkušan pred večjim številom občinstva.